

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Προκλήσεις και προοπτικές του τομέα μεταποίησης στην Ελλάδα:

Στρατηγικές παρεμβάσεις για ανάπτυξη

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της πρωτοβουλίας «Ελληνική Παραγωγή –Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Δεκέμβριος 2018

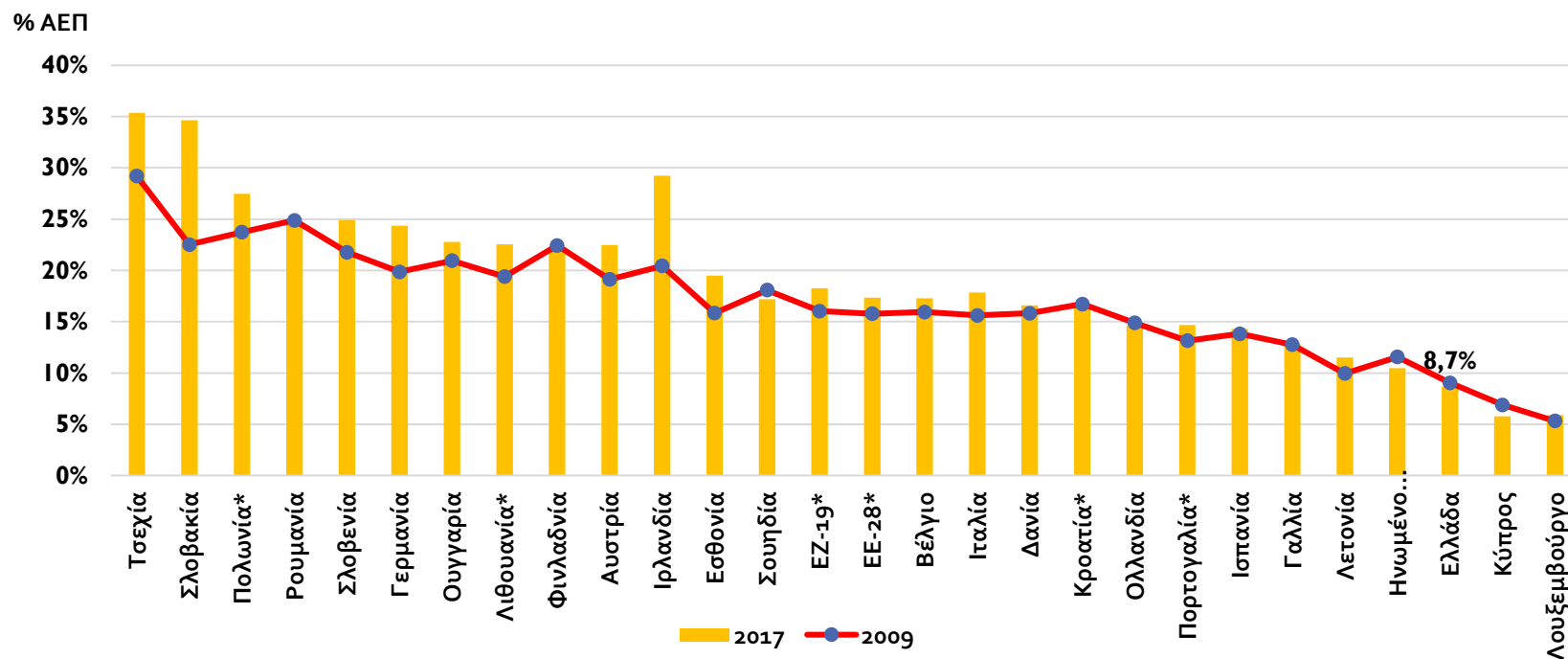
Ομάδα έργου

- Άγγελος Τσακανίκας, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Υπεύθυνος Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας IOBE
- Μιχάλης Βασιλειάδης, Υπεύθυνος Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής
- Σοφία Σταυράκη, Ερευνήτρια IOBE
- Κώστας Πέππας, Ερευνητής IOBE
- Αλέξανδρος Μουστάκας, Ερευνητής IOBE
- Ευαγγελία Βαλαβανιώτη, Ερευνήτρια IOBE

- Πρόσφατες εξελίξεις στα βασικά μεγέθη της μεταποίησης
 - **Υποπερίοδοι:** 2009 - 2014 και 2014 – 2016 / 2017 / 18
- Εξωστρέφεια και συγκριτικά πλεονεκτήματα κλάδων και προϊόντων ελληνικής μεταποίησης
- Χρηματοοικονομικές εξελίξεις
- Οικονομικό αποτύπωμα μεταποίησης και πολλαπλασιαστές
- Στρατηγικές παρεμβάσεις και προτάσεις πολιτικής

Χαμηλό σε σχέση με την ΕΕ το μερίδιο της Μεταποίησης στο ΑΕΠ(8,7%)

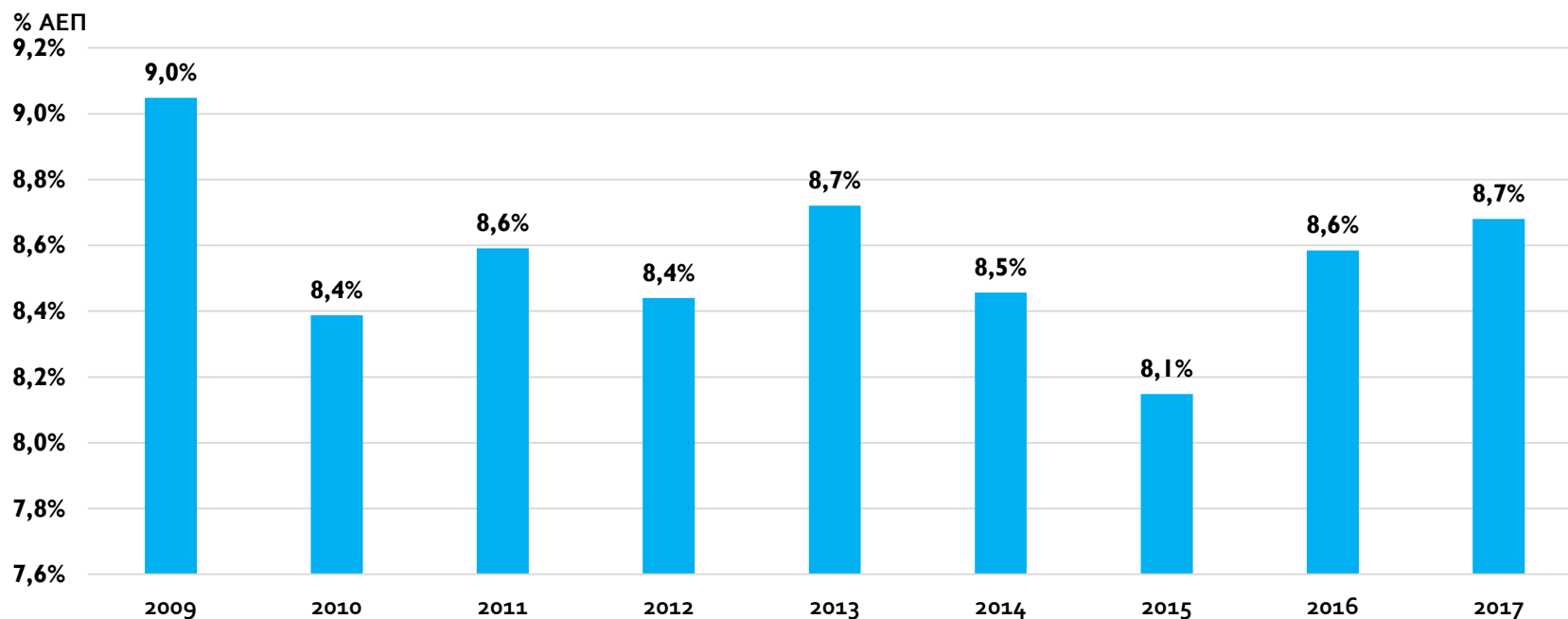

Πηγή: Eurostat-National Accounts
(*) Δεδομένα για το 2016

Χώρες της Ανατολικής Ευρώπης διατηρούν διαχρονικά υψηλά μερίδια (Τσεχία, Σλοβακία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία, Ουγγαρία).

Μεγαλύτερη αύξηση μεριδίου μεταξύ 2009 και 2017 στις Σλοβακία (από 22,5% σε 34,6%), Ιρλανδία (από 20,4% σε 29,2%), Τσεχία (από 29,2% σε 35,4%) και Γερμανία (από 19,9% σε 24,4%)

Μερίδιο Μεταποίησης στο ΑΕΠ (Ελλάδα)

Πηγή: Eurostat-National Accounts

Με διακυμάνσεις το μερίδιο της Μεταποίησης στο ΑΕΠ, αλλά κινείται αυξητικά από το 2015

Τη διετία 2016-2017 ανήλθε στο επίπεδο του 2011

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο

ΤΟΜΕΑΣ	εκατ. €			μερίδια κλάδων			σωρευτικές % μεταβολές		
	2009	2014	2017	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
A: Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	6.816,0	7.801,4	8.034,5	3,7%	5,4%	5,5%	14,5%	3,0%	17,9%
B-C: Μεταποίηση	16.726,5	12.274,8	12.643,5	9,1%	8,4%	8,7%	-26,6%	3,0%	-24,4%
D: Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, ατμός, κλιματισμός	2.673,8	1.765,3	1.870,0	1,4%	1,2%	1,3%	-34,0%	5,9%	-30,1%
E: Νερό, διαχείριση αποβλήτων, λύματα	2.799,5	1.971,1	2.062,3	1,5%	1,4%	1,4%	-29,6%	4,6%	-26,3%
F: Κατασκευές	10.669,2	4.760,8	5.678,2	5,8%	3,3%	3,9%	-55,4%	19,3%	-46,8%
G-I: Χονδρικό, λιανικό εμπόριο, επισκευές οχημάτων, μεταφορές, διαμονή, φαγητό, υπηρεσίες	44.399,8	32.848,8	31.863,9	24,0%	22,6%	21,8%	-26,0%	3,0%	-28,2%
J: Ενημέρωση, επικοινωνία	8.322,6	5.155,5	4.804,2	4,5%	3,5%	3,3%	-38,1%	6,8%	-42,3%
K: Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	10.483,4	7.476,6	6.748,1	5,7%	5,1%	4,6%	-28,7%	9,7%	-35,6%
L: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	25.305,3	28.687,6	29.775,9	13,7%	19,7%	20,4%	13,4%	3,8%	17,7%
M-N: Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές, διοικητικές, υποστηρικτικές δραστηριότητες	11.642,6	6.361,6	6.788,5	6,3%	4,4%	4,6%	-45,4%	6,7%	-41,7%
O-Q: Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική μέριμνα	36.464,0	30.729,0	30.078,5	19,7%	21,1%	20,6%	-15,7%	2,1%	-17,5%
R-U: Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	8.384,0	5.641,6	5.697,2	4,5%	3,9%	3,9%	-32,7%	1,0%	-32,0%
ΣΥΝΟΛΟ	184.686,7	145.474,1	146.044,8	100,0%	100,0%	100,0%	-21,2%	0,4%	-20,9%

Πηγή: Eurostat-National Accounts

Μετά τη σημαντική μείωση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Μεταποίησης την περίοδο 2009-2014 (-26,6%), αύξηση 3% την περίοδο 2014-2017

Σωρευτικά από το 2009, εντονότερη κάμψη από το σύνολο της ελληνικής οικονομίας (-24,4%, έναντι -20,9%)

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

	Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής - Σύνολο Βιομηχανίας	ΕΠΜ (%)	Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής - Μεταποίηση	ΕΠΜ (%)	Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής - Ορυχεία & Λατομεία	ΕΠΜ (%)
2009	106,3		105,3		107,0	
2010	100,0	-5,9%	100,0	-5,1%	100,0	-6,5%
2011	94,3	-5,7%	90,9	-9,1%	98,0	-2,0%
2012	92,4	-2,0%	87,7	-3,5%	97,1	-0,9%
2013	89,5	-3,2%	86,8	-1,1%	86,0	-11,5%
2014	87,8	-1,9%	88,3	1,8%	85,7	-0,3%
2015	88,7	1,0%	89,8	1,8%	80,2	-6,5%
2016	90,9	2,5%	93,6	4,2%	68,4	-14,7%
2017	95,0	4,5%	97,2	3,8%	73,5	7,4%
2018 Q2	101,1	6,4%	105,9	8,9%	72,5	-1,3%

Πηγή: Eurostat, Short-term Statistics

Επιταχυνόμενη η αύξηση ΔΒΠ στο σύνολο της Βιομηχανίας τα πρόσφατα έτη (+1% το 2015, +2,5% το 2016, +4,5% το 2017). Άνοδος 6,4% το Q2/2018

Οφείλεται σε παραπλήσια τάση του δείκτη στη Μεταποίηση (+1,8% το 2014, +1,8% το 2015, +4,2% το 2016, +3,8% το 2017). Αύξηση 8,9% το Q2/2018

Αύξηση ΔΒΠ στα Ορυχεία-Λατομεία το 2017 για πρώτη φορά την τελευταία οκταετία. Αλλά μείωση 1,3% το Q2/2018

Ανάκαμψη δείκτη παραγωγής στη Μεταποίηση 9,9% την περίοδο 2014-2017, ύστερα από σημαντική συρρίκνωση της στα έτη 2009-2014 (-16,1%)

ΤΟΜΕΑΣ	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B05: Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	115,1	88,3	66,0	-23,3%	-25,3%	-42,7%
B06: Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	70,2	57,5	114,3	-18,1%	98,7%	62,8%
B07: Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	86,1	85,1	83,0	-1,1%	-2,4%	-3,5%
B08: Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	100,1	83,1	82,5	-16,9%	-0,7%	-17,6%
B: Ορυχεία, λατομεία	107,0	85,7	73,5	-19,9%	-14,3%	-31,3%
C10: Τρόφιμα	104,2	93,9	95,9	-9,9%	2,2%	-8,0%
C11: Ποτά	108,2	86,1	81,5	-20,4%	-5,3%	-24,6%
C12: Καπνός	121,2	98,9	97,9	-18,4%	-1,0%	-19,3%
C13: Κλωστοϋφαντουργία	126,0	60,7	63,6	-51,8%	4,7%	-49,5%
C14: Ένδυση	130,1	62,8	45,9	-51,7%	-27,0%	-64,8%
C15: Δέρμα	158,4	52,7	47,2	-66,7%	-10,5%	-70,2%
C16: Ξύλο	91,4	42,1	43,1	-53,9%	2,3%	-52,9%
C17: Χαρτί	103,5	96,5	98,8	-6,8%	2,4%	-4,5%
C18: Εκτυπώσεις	116,4	57,5	47,3	-50,6%	-17,8%	-59,4%
C19: Οπτάνθρακας, διύλιση πετρελαίου	94,6	118,4	134,4	25,1%	13,5%	42,0%
C20: Χημικά	98,5	91,7	103,3	-6,9%	12,6%	4,8%
C21: Φαρμακευτικά	97,7	98,4	130,2	0,8%	32,3%	33,8%
C22: Καουτσούκ, πλαστικά	107,5	88,6	92,6	-17,6%	4,5%	-13,9%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	116,6	55,7	62,8	-52,2%	12,7%	-46,1%
C24: Βασικά μέταλλα	89,3	101,8	141,1	14,0%	38,6%	57,9%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,8	78,0	85,5	-21,9%	9,6%	-14,4%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	136,2	98,9	111,7	-27,4%	13,0%	-18,0%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	104,2	63,5	73,2	-39,1%	15,2%	-29,8%
C28: Κατασκευή Μηχανήματα, είδη εξοπλισμού	126,6	84,4	103,0	-33,4%	22,0%	-18,7%
C29: Μηχανοκίνητα οχήματα	101,7	65,7	91,7	-35,4%	39,5%	-9,8%
C30: Εξοπλισμός μεταφορών	154,1	28,5	64,8	-81,5%	127,5%	-57,9%
C31: Έπιπλα	123,4	47,8	51,2	-61,3%	7,2%	-58,5%
C32: Λοιπά μεταποίησης	111,7	81,7	93,0	-26,8%	13,8%	-16,7%
C33: Επισκευή σε Μηχανήματα και εξοπλισμός	129,6	73,1	60,3	-43,6%	-17,6%	-53,5%
C: ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	105,3	88,4	97,2	-16,1%	9,9%	-7,7%

Υψηλότερη παραγωγή σε 19 από τους 28 υποκλάδους της Μεταποίησης το 2017 σε σχέση με το 2014

Σημαντική μείωση σε Ένδυση (-27%), Εξόρυξη άνθρακα - Λιγνίτη (-25,3%), Εκτυπώσεις (-17,8%) και Επισκευή μηχανημάτων - εξοπλισμού (-17,6%)

Μεγαλύτερη αύξηση παραγωγής σε Εξοπλισμό μεταφορών (127,5%), Άντληση αργού πετρελαίου - φυσικού αερίου (98,7%), Μηχανοκίνητα οχήματα (39,5%), Βασικά μέταλλα (38,6%) και Φαρμακευτικά (32,3%)

Την περίοδο 2009-2017 μόνο 5 κλάδοι πέτυχαν άνοδο του δείκτη παραγωγής: Άντληση Αργού Πετρελαίου, Βασικά Μέταλλα, Διύλιση Πετρελαίου, Φάρμακα, Χημικά

Απασχόληση ανά κλάδο

	2009	2014	2017	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017
A: Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	532,9	479,9	453,4	11,7%	13,6%	12,1%	-9,9%	-5,5%
B-C: Μεταποίηση	533,1	327,7	370,2	11,7%	9,3%	9,9%	-38,5%	13,0%
D: Ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο, ατμός, κλιματισμός	28,5	27,5	31,4	0,6%	0,8%	0,8%	-3,6%	14,2%
E: Νερό, διαχείριση αποβλήτων, λύματα	30,5	22,8	27,4	0,7%	0,6%	0,7%	-25,1%	19,8%
F: Κατασκευές	370,7	151,6	149,3	8,1%	4,3%	4,0%	-59,1%	-1,6%
G-I: Χονδρικό-λιανικό εμπόριο, επισκευές οχημάτων, μεταφορές, διαμονή, φαγητό, υπηρεσίες	1.365,6	1.094,3	1.218,2	30,0%	30,9%	32,5%	-19,9%	11,3%
J: Ενημέρωση και επικοινωνία	87,6	76,3	87,0	1,9%	2,2%	2,3%	-12,9%	14,0%
K: Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	114,6	93,0	92,8	2,5%	2,6%	2,5%	-18,8%	-0,3%
L: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	8,5	3,9	3,9	0,2%	0,1%	0,1%	-53,6%	-1,3%
M-N: Επαγγελματικές, επιστημονικές, τεχνικές, διοικητικές, υποστηρικτικές δραστηριότητες	309,9	279,7	294,9	6,8%	7,9%	7,9%	-9,7%	5,4%
O-Q: Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκπαίδευση, υγεία, κοινωνική μέριμνα	940,2	810,5	858,0	20,6%	22,9%	22,9%	-13,8%	5,9%
R-U: Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	234,1	169,1	166,5	5,1%	4,8%	4,4%	-27,7%	-1,6%
	4.556,0	3.536,3	3.752,7	100,0%	100,0%	100,0%	-22,4%	6,1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Μετά την ισχυρή μείωση απασχόλησης στη Μεταποίηση την περίοδο 2009-2014 (-38,5%), αύξηση 13% την τελευταία τριετία

Στο 10% της εγχώριας απασχόλησης πλέον οι εργαζόμενοι στη Μεταποίηση, αλλά συνολικά την περίοδο 2009-2017 περιορίστηκε κατά 162,3 χιλ. άτομα

Το 2017 οι κλάδοι Τροφίμων-Ποτών-Καπνού, Πλαστικών και Φαρμακευτικών είχαν μεγαλύτερη απασχόληση έναντι του 2009

	2009	2014	2017	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B: Ορυχεία και Λατομεία	12,4	10,8	11,7	2,3%	3,3%	3,2%	-12,9%	-8,3%	-5,6%
C10-C12: Τρόφιμα, ποτά, καπνός	130,8	115,9	136,9	24,6%	35,4%	37,1%	-11,4%	-18,1%	-4,7%
C13-C15: Κλωστοϋφαντουργία, ένδυση, δέρμα	61,5	20,7	30,8	11,6%	6,3%	8,3%	-66,3%	-48,8%	-49,9%
C16: Ξύλο	28,6	11,5	9,6	5,4%	3,5%	2,6%	-69,8%	-16,5%	-66,4%
C17: Χαρτί	10,9	7,6	6,8	2,1%	2,3%	1,8%	-30,3%	-10,5%	-37,6%
C18: Εκτυπώσεις	30,6	14,7	14,5	5,8%	4,5%	3,9%	-52,0%	-1,4%	-52,6%
C19: Οπτάνθρακας, διύλιση πετρελαίου	7,3	3,6	6,7	1,4%	1,1%	1,8%	-60,7%	+86,1%	+8,2%
C20: Χημικά	13,5	8,6	9,2	2,5%	2,6%	2,5%	-36,3%	-7,0%	-31,9%
C21: Φαρμακευτικά	14,3	13,3	14,4	2,7%	4,1%	3,9%	-7,0%	-8,3%	-0,7%
C22: Καουτσούκ, πλαστικά	14,0	10,8	16,4	2,6%	3,3%	4,4%	-22,9%	+51,9%	+7,1%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	32,5	13,8	12,0	6,1%	4,2%	3,3%	-67,5%	-13,0%	-63,1%
C24: Βασικά μέταλλα	18,2	16,6	11,6	3,4%	5,1%	3,1%	-8,8%	-30,1%	-66,3%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	51,3	30,6	35,8	9,7%	9,3%	9,7%	-40,4%	-7,0%	-30,2%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	4,8	1,6	3,8	0,9%	0,5%	1,0%	-66,7%	+137,5%	+20,8%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	11,4	5,7	8,7	2,1%	1,7%	2,4%	-60,0%	+52,6%	+23,7%
C28: Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	11,5	6,6	5,5	2,2%	2,0%	1,5%	-42,6%	-16,7%	-52,2%
C29: Μηχανοκίνητα οχήματα	2,7	1,4		0,5%	0,4%		-48,1%		
C30: Εξοπλισμός μεταφορών	10,7	3,7	5,1	2,0%	1,1%	1,4%	-65,4%	-37,8%	-52,3%
C31-C32: Έπιπλα και λοιπά μεταποίησης	52,3	20,7	22,5	9,8%	6,3%	6,1%	-60,4%	-8,7%	-57,0%
C33: Επισκευή, εγκατάσταση σε μηχανήματα και εξοπλισμός	12,0	9,2	7,0	2,3%	2,8%	1,9%	-23,3%	-23,9%	-41,7%
	531,3	327,4	369,0	100,0%	100,0%	100,0%	-38,4%	-12,7%	-30,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Την περίοδο 2009-2014 όλοι οι κλάδοι της Μεταποίησης παρουσίασαν πτώση απασχόλησης. Την περίοδο 2014-2017 αυτή αυξήθηκε σε 12 κλάδους.

Την περίοδο 2014-2017 παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση οι κλάδοι Η/Υ-Ηλεκτρονικών-Οπτικών (+137,5%), Διύλισης πετρελαίου (+86,1%), Κατασκευής ηλεκτρολογικού εξοπλισμού (52,6%), Καουτσούκ-Πλαστικών (51,9%), Κλωστοϋφαντουργίας-Ένδυσης, Δέρματος (+48,8%)

Την ίδια περίοδο οι κλάδοι Βασικών μετάλλων (-30,1%), Επισκευής-Εγκατάστασης μηχανημάτων (-23,9%), Κατασκευής μηχανημάτων - ειδών εξοπλισμού (-16,7%), Ξύλου (-16,5%) και Μη μεταλλικών ορυκτών(-13%) παρουσίασαν τη μεγαλύτερη κάμψη απασχόλησης

Άνοδος Δείκτη Τιμών Παραγωγού εγχώριας αγοράς την περίοδο 2009-2017 σε 21 κλάδους, πτώση σε 6

	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B: Ορυχεία-Λατομεία	95,7	107,1	134,8	11,9%	25,9%	40,9%
B05: Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	95,1	107,3	146,8	12,8%	36,8%	54,4%
B06: Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	85,1	132,5	114,6	55,7%	-13,5%	34,7%
B07: Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	95,8	110,8	116,5	15,7%	5,1%	21,6%
B08: Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	97,9	103,5	104,8	5,7%	1,3%	7,0%
B09: Υποστηρικτικές προς την εξόρυξη δραστηριότητες						
C: Μεταποίηση	93,6	107,2	98,1	14,5%	-8,5%	-4,8%
C10: Τρόφιμα	100,0	105,7	105,6	5,7%	-0,1%	5,6%
C11: Ποτά	99,4	103,9	103,6	4,5%	-0,3%	4,2%
C12: Καπνός	110,9	92,6	95,0	-16,5%	2,6%	-14,3%
C13: Κλωστοϋφαντουργία	99,2	107,6	113,7	8,5%	5,7%	14,6%
C14: Ένδυση	98,9	100,1	100,5	1,2%	0,4%	1,6%
C15: Δέρμα	98,7	100,4	99,5	1,7%	-0,9%	0,8%
C16: Ξύλο	98,7	98,7	96,9	0,0%	-1,8%	-1,8%
C17: Χαρτί	99,0	102,6	99,3	3,6%	-3,2%	0,3%
C18: Εκτυπώσεις	100,9	102,2	102,5	1,3%	0,3%	1,6%
C19: Οπάνθρακας-Διύληση πετρελαίου	75,6	121,2	86,9	60,3%	-28,3%	14,9%
C20: Χημικά	107,2	107,6	106,7	0,4%	-0,8%	-0,5%
C21: Φαρμακευτικά	110,4	90,8	83,0	-17,8%	-8,6%	-24,8%
C22: Καουτσούκ-Πλαστικά	98,5	104,4	104,5	6,0%	0,1%	6,1%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	99,0	100,0	100,6	1,0%	0,6%	1,6%
C24: Βασικά μέταλλα	90,8	101,8	99,1	12,1%	-2,7%	9,1%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	98,3	100,4	101,0	2,1%	0,6%	2,7%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	99,4	100,7	95,9	1,3%	-4,8%	-3,5%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	90,6	96,7	98,7	6,7%	2,1%	8,9%
C28: Κατασκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,6	97,2	97,1	-2,4%	-0,1%	-2,5%
C29: Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	99,7	103,3	102,9	3,6%	-0,4%	3,2%
C30: Κατασκευή άλλου εξοπλισμού μεταφορών	98,8	108,7	107,3	10,0%	-1,3%	8,6%
C31: Έπιπλα	99,3	98,0	99,0	-1,3%	1,0%	0,3%
C32: Λοιπή μεταποίηση	96,4	104,5	114,9	8,4%	10,0%	19,2%
C33: Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	98,5	98,8	98,5	0,3%	-0,3%	0,0%

Μεγαλύτερη άνοδος την περίοδο 2009-2017 στην Εξόρυξη άνθρακα - λιγνίτη (+54,4%), στην Άντληση αργού πετρελαίου (+34,7%), στην Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων (+21,6%), στη Λοιπή Μεταποίηση (+19,2%) και στη Διύληση πετρελαίου (+14,9%)

Σημαντικότερη μείωση στους κλάδους Φαρμακευτικών (-24,8%), και Καπνού (-14,3%)

Την περίοδο 2014-2017 σχεδόν οι μισοί κλάδοι (13 εκ των 28) παρουσίασαν πτώση τιμών. Μεγαλύτερη μείωση στη Διύληση πετρελαίου (-28,3%) και την Άντληση αργού πετρελαίου - φυσικού αερίου (-13,5%). Μεγαλύτερη αύξηση στην Εξόρυξη άνθρακα - λιγνίτη (+36,8%)

Αύξηση Δείκτη Τιμών Παραγωγού εξωτ. αγοράς το 2009-2017 μεγαλύτερη από ότι στην εγχώρια αγορά

	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B: Ορυχεία-Λατομεία	98,6	103,6	109,0	5,1%	5,2%	10,5%
B05: Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη						
B06: Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου						
B07: Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	98,7	104,6	137,8	6,0%	31,7%	39,6%
B08: Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	98,5	103,1	99,2	4,7%	-3,8%	0,7%
B09: Υποστηρικτικές προς την εξόρυξη δραστηριότητες						
C: Μεταποίηση	91,7	108,3	97,4	18,1%	-10,1%	6,2%
C10: Τρόφιμα	100,1	111,2	114,8	11,1%	3,2%	14,7%
C11: Ποτά	97,7	106,9	104,2	9,4%	-2,5%	6,7%
C12: Καπνός	97,0	106,6	118,5	9,9%	11,2%	22,2%
C13: Κλωστοϋφαντουργία	99,3	103,1	103,7	3,8%	0,6%	4,4%
C14: Ένδυση	99,9	102,8	100,3	2,9%	-2,4%	0,4%
C15: Δέρμα	95,1	130,9	137,3	37,6%	4,9%	44,4%
C16: Ξύλο	97,9	107,0	104,6	9,3%	-2,2%	6,8%
C17: Χαρτί	95,6	99,3	99,1	3,9%	-0,2%	3,7%
C18: Εκτυπώσεις						
C19: Οπάνθρακας-Διύλιση πετρελαίου	76,6	124,3	86,9	62,3%	-30,1%	13,4%
C20: Χημικά	99,5	107,9	109,7	8,4%	1,7%	10,3%
C21: Φαρμακευτικά	99,6	97,1	93,4	-2,5%	-3,8%	-6,2%
C22: Καουτσούκ-Πλαστικά	99,7	106,1	102,0	6,4%	-3,9%	2,3%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	99,1	101,8	102,6	2,7%	0,8%	3,5%
C24: Βασικά μέταλλα	91,7	100,6	98,5	9,7%	-2,1%	7,4%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,3	97,9	100,3	-1,4%	2,5%	1,0%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	99,9	100,3	100,5	0,4%	0,2%	0,6%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	82,4	98,2	99,5	19,2%	1,3%	20,8%
C28: Κατασκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,9	101,0	100,8	1,1%	-0,2%	0,9%
C29: Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	96,6	105,8	109,0	9,5%	3,0%	12,8%
C30: Κατασκευή άλλου εξοπλισμού μεταφορών						
C31: Έπιπλα	100,1	99,9	98,9	-0,2%	-1,0%	-1,2%
C32: Λοιπή μεταποίηση	97,6	104,1	112,1	6,7%	7,7%	14,9%
C33: Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού						

Μεγαλύτερη αύξηση Τιμών Παραγωγού στη Μεταποίηση την περίοδο 2009-2014 προς αγορές εξωτερικού, παρά προς εγχώρια αγορά (18,1% έναντι -2,3%). Αλλά εντονότερη πτώση αργότερα (-10,1% έναντι -8,5%)

Συνολικά το 2009 - 2017, οι τιμές Παραγωγού της Μεταποίησης αυξήθηκαν περισσότερο προς το εξωτερικό, παρά εγχωρίως (+6,2% έναντι +4,8%)

Την περίοδο 2014-2017 ο δείκτης αυξήθηκε σε 12 από τους 23 κλάδους. Μεγαλύτερη αύξηση στην Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων (+31,7%) και μεγαλύτερη μείωση στη Διύλιση πετρελαίου (-30,1%)

Άνοδος Δείκτη Τιμών Εισροών την περίοδο 2009-2017 στους περισσότερους κλάδους

	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B: Ορυχεία-Λατομεία	79,1	116,5	86,7	47,3%	-25,6%	9,6%
B05: Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	114,9	102,5	99,6	10,8%	-2,8%	-13,3%
B06: Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	78,4	116,8	86,5	49,0%	-25,9%	10,3%
B07: Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	92,9	107,9	114,2	16,1%	5,8%	22,9%
B08: Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	124,0	89,5	94,0	-27,8%	5,0%	-24,2%
C: Μεταποίηση	97,6	102,3	99,9	4,8%	-2,3%	2,4%
C10: Τρόφιμα	98,6	106,4	109,2	7,9%	2,6%	10,8%
C11: Ποτά	98,6	101,2	102,0	2,6%	0,8%	3,4%
C12: Καπνός	97,2	92,9	90,7	-4,4%	-2,4%	-6,7%
C13: Κλωστοϋφαντουργία	98,8	104,8	106,9	6,1%	2,0%	8,2%
C14: Ένδυση	98,9	99,8	100,9	0,9%	1,1%	2,0%
C15: Δέρμα	95,1	102,6	103,0	7,9%	0,4%	8,3%
C16: Ξύλο	100,2	103,4	105,8	3,2%	2,3%	5,6%
C17: Χαρτί	99,0	102,6	103,4	3,6%	0,8%	4,4%
C18: Εκτυπώσεις						
C19: Οπάνθρακας-Διύλωση πετρελαίου	80,5	121,6	86,7	51,1%	-28,7%	7,7%
C20: Χημικά	98,3	105,3	103,5	7,1%	-1,7%	5,3%
C21: Φαρμακευτικά	100,1	89,0	83,1	-11,1%	-6,6%	-17,0%
C22: Καουτσούκ-Πλαστικά	99,7	103,3	102,7	3,6%	-0,6%	3,0%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	99,3	102,0	104,2	2,7%	2,2%	4,9%
C24: Βασικά μέταλλα	93,0	99,9	102,3	7,4%	2,4%	10,0%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	98,7	100,2	101,2	1,5%	1,0%	2,5%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	100,4	99,8	98,8	-0,6%	-1,0%	-1,6%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	98,4	103,2	103,9	4,9%	0,7%	5,6%
C28: Κατασκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,9	102,9	104,0	3,0%	1,1%	4,1%
C29: Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	100,0	98,9	101,3	-1,1%	2,4%	1,3%
C30: Κατασκευή άλλου εξοπλισμού μεταφορών	96,6	99,9	100,5	3,4%	0,6%	4,0%
C31: Έπιπλα	98,6	100,5	101,4	1,9%	0,9%	2,8%
C32: Λοιπή μεταποίηση	100,1	100,4	102,0	0,3%	1,6%	1,9%

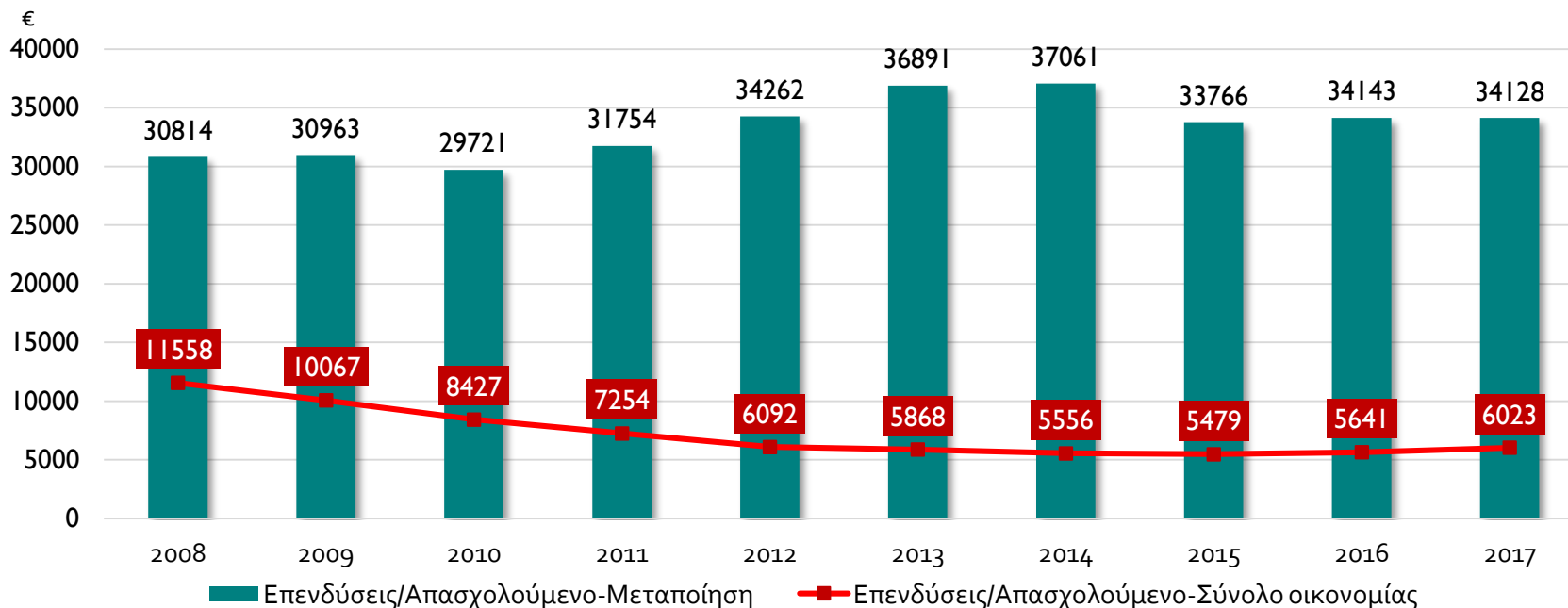
Πηγή: Eurostat, Short-term Statistics

Μεγαλύτερη αύξηση τιμών εισροών την περίοδο 2009-2017 στην Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων (22,9%), τα Τρόφιμα (10,8%), την Άντληση αργού πετρελαίου (10,3%) και τα Βασικά μέταλλα (10%)

Σημαντικότερη μείωση την περίοδο 2009-2017 στις Άλλες εξορυκτικές δραστηριότητες (-24,2%), στα Φαρμακευτικά (-17%) και στην Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη (-13,3%)

Την περίοδο 2014-2017 ο δείκτης μειώθηκε σε 8 από τους 26 κλάδους. Εντονότερη αύξηση στην Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων (+5,8%) και μεγαλύτερη μείωση στη Διύλωση πετρελαίου (-28,7%)

Σταθερά υψηλές οι επενδύσεις ανά απασχολούμενο

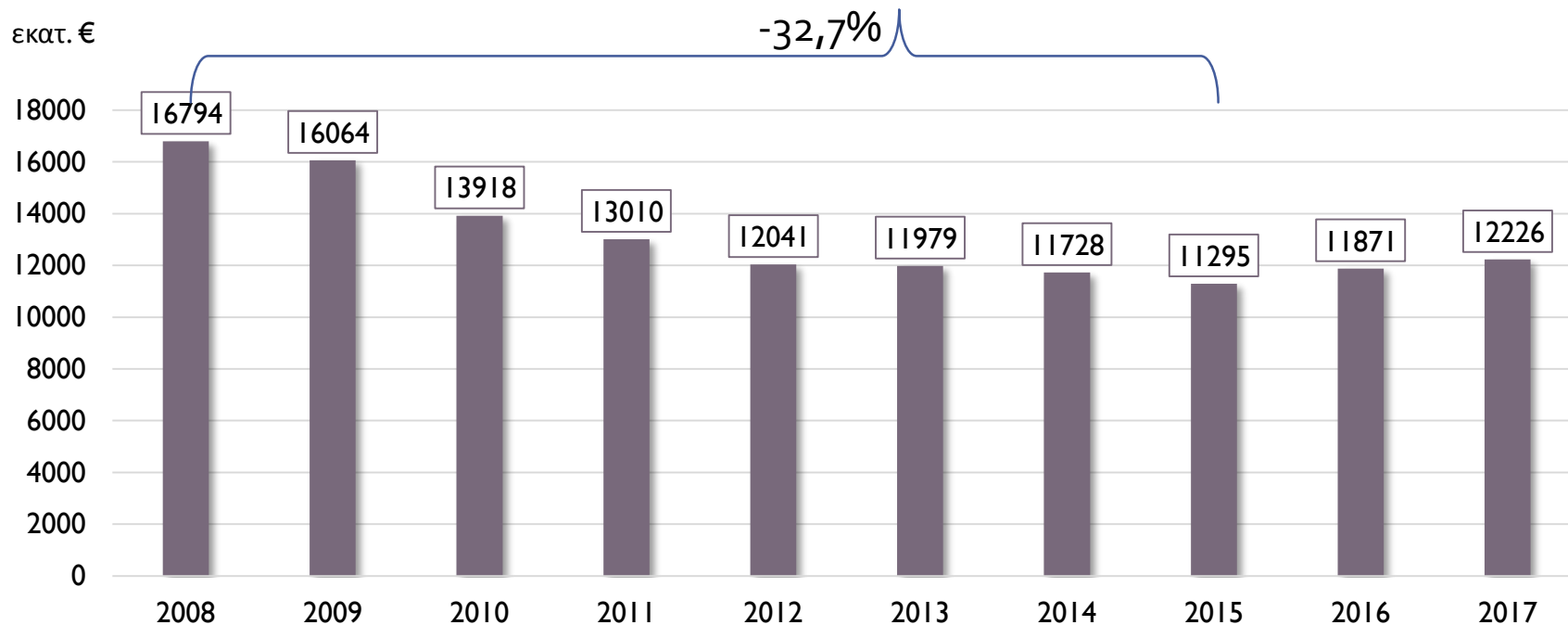

Πηγή: Eurostat-National Accounts

Ο λόγος επενδύσεις ανά απασχολούμενο στη Μεταποίηση αυξάνεται συνεχώς την περίοδο 2010-2014 (σωρευτικά +24,7%). Πτώση το 2014 (-8,9%) και τη διετία 2016-2017 σταθεροποίηση στα €34,1 δισεκ.

Αντίθετα, στο σύνολο της οικονομίας περιορίζεται συνεχώς την περίοδο 2008-2015 (σωρευτικά -52,6%). Άνοδος τη διετία 2016-2017 (+6,8%)

Επενδύσεις Μεταποίησης

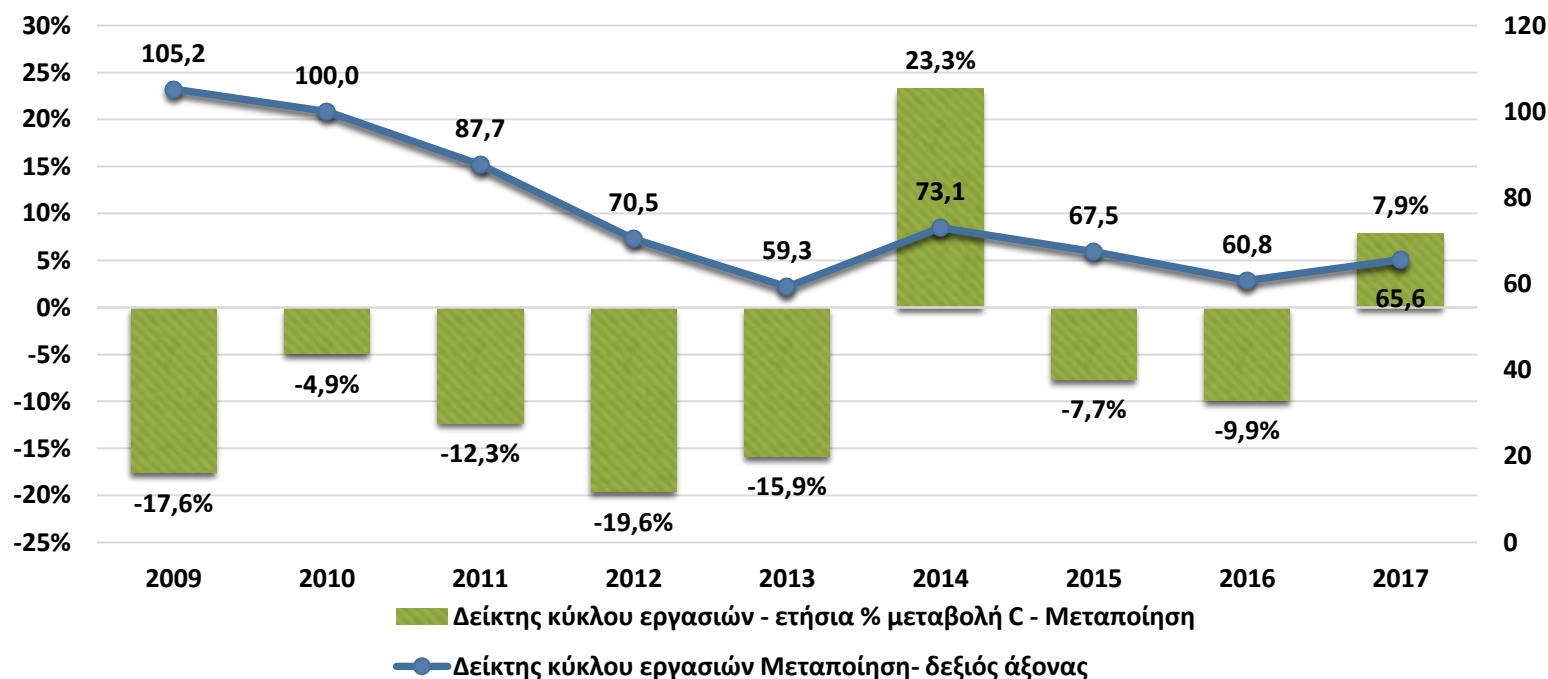

Πηγή: Eurostat-National Accounts

Επενδύσεις στη Μεταποίηση την περίοδο 2008-2015: - 32,7% (από €16,8 δισεκ. στα €11,3 δισεκ.).

Από το 2015 οι επενδύσεις ανακάμπτουν στα €12,3 δισεκ. το 2017 (+8,2%)

Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Μεταποίηση

Πηγή: Eurostat-Short-term statistics

Ο ΔΚΕ στη Μεταποίηση περιορίστηκε σημαντικά την περίοδο 2009-2013 (-43,6%)

Παροδική άνοδος το 2014 (+23,3%), εν συνέχεια πτώση 16,8% την περίοδο 2014-2016

Έντονη άνοδος το 2017: 7,9%

Συνοψίζοντας...

Με διακυμάνσεις το μερίδιο της Μεταποίησης στο ΑΕΠ, αλλά αυξητικά από το 2015 και μετά. Παραμένει, όμως, από τα χαμηλότερα στην ΕΕ-28 (8,7% το 2017)

Πτώση προστιθέμενης αξίας της Μεταποίησης την περίοδο 2009-2014 (-26,6%), αλλά ήπια ανάκαμψή της την περίοδο 2014-2017 (+3%)

Ισχυρή μείωση απασχόλησης την περίοδο 2009-2014 (-38,5%, πτώση σε όλους τους κλάδους), αύξησή της 13% την τελευταία τριετία (άνοδος σε 12 κλάδους)

2017: Τρόφιμα Ποτά-Καπνός, Πλαστικά και Φαρμακευτικά με μεγαλύτερη απασχόληση σε σχέση με 2009

Αύξηση Τιμών Παραγωγού την περίοδο 2009-2014 περισσότερο προς αγορές εξωτερικού, παρά προς εγχώρια αγορά (18,1% έναντι 14,5%). Αλλαγή τάσης σε πτωτική το 2015 - 2017, αλλά συνολικά από το 2009 οι τιμές στο εξωτερικό ενισχύθηκαν περισσότερο (6,2% έναντι 4,8%)

Περιορισμός 32,7% των επενδύσεων στη Μεταποίηση την περίοδο 2008-2015 (από €16,8 δισεκ. στα €11,3 δισεκ.). Ανάκαμψη τη διετία 2016-2017 (€12,3 δισεκ. πέρυσιν)

Αλλά, συνεχής αύξηση επενδύσεων ανά απασχολούμενο στη Μεταποίηση το 2010-2014, σωρευτικά +24,7%. Σταθεροποίηση τη διετία 2016-2017, στα €34,1 χιλ., έναντι μόλις €6,0 χιλ. στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

Συνολική πτώση Δείκτη Κύκλου Εργασιών στη Μεταποίηση την περίοδο 2009-2016 (-42,2%). Ανάκαμψη το 2017 (+7,9%).

Αναδιάρθρωση μεταποιητικού τομέα: κλείσιμο επιχειρήσεων, εξορθολογισμός

Τάσεις σε βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη Μεταποίησης

δισεκ.€	2009	2014	2016	ΠΜ '09/'16	ΠΜ '14/'16
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	49,3	50,6	43,1	-12,5%	-14,9%
Ενεργητικό	71,5	62,5	57,4	-19,7%	-8,1%
Ίδια κεφάλαια	27,1	20,7	21,0	-22,6%	1,2%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	14,5	14,2	12,9	-11,1%	-9,1%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	29,1	27,4	23,6	-19,0%	-13,9%
Αριθμός επιχειρήσεων	593 ⁸	604 ₃	456 ₀		
Μέσος όρος κύκλου εργασιών	8,30 εκατ. €	8,38 εκατ. €	9,46 εκατ. €		
Κύκλος εργασιών (κοινό δείγμα)	37,5		39,5	5,2%	

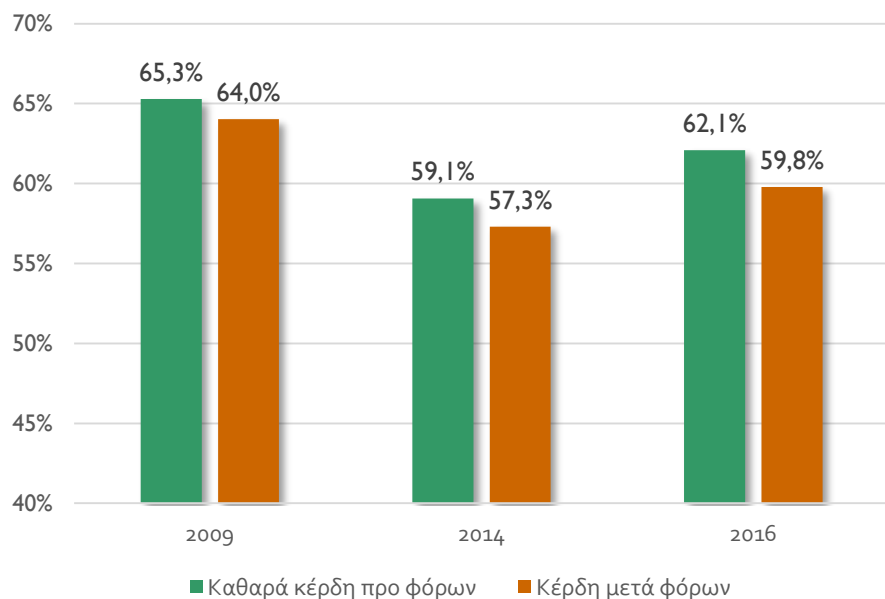
Πηγή: Hellastat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

- Λιγότερες επιχειρήσεις το 2016, υψηλότερος κύκλος εργασιών κατά μέσο όρο
- Οριακά βελτιωμένη η γενική ρευστότητα, αλλά ακόμα μεγάλη δανειακή επιβάρυνση, αν και με κλαδικές ιδιαιτερότητες

Ανάκαμψη κερδοφορίας μετά το 2014

Περισσότερες επιχειρήσεις με κέρδη το 2016 σε σχέση με το 2014

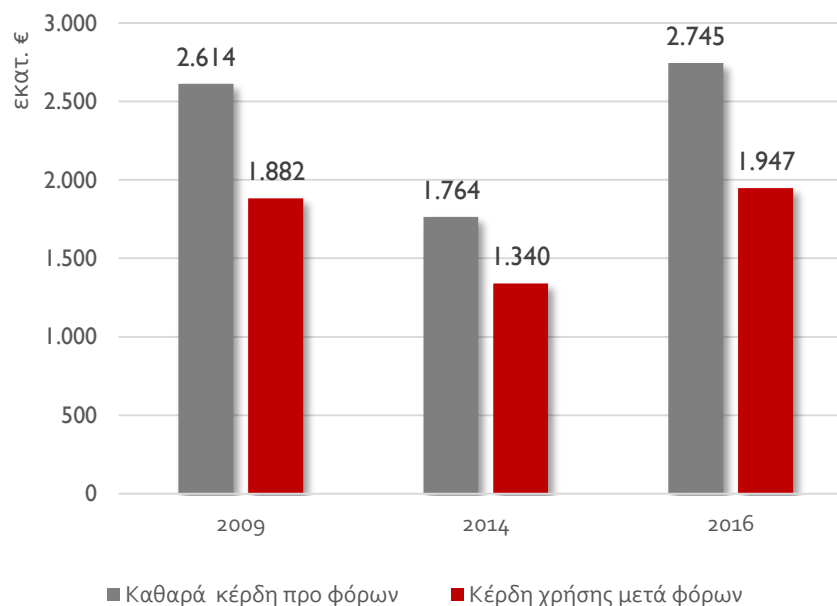
Ποσοστό κερδοφόρων επιχειρήσεων

Πηγή: Hellstat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Ενισχύεται η κερδοφορία το 2016 σε σχέση με το 2014

Εξέλιξη κερδοφορίας

Πηγή: Hellstat, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

2009: Οι φόροι αποτελούσαν το 28% των καθαρών αποτελεσμάτων προ φόρων
2016: Οι φόροι αποτελούν το 29,1% των καθαρών αποτελεσμάτων προ φόρων

Μικτό περιθώριο κέρδους

Οι 5 κλάδοι με την υψηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Προϊόντα Καπνού	42,8%
Χημικές ουσίες και προϊόντα	36,6%
Κατασκευή επίπλων και λοιπά	33,8%
Εκδόσεις, εκτυπώσεις	33,5%
Είδη ένδυσης	29,6%

Κλάδος	2016
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	56,8%
Κατασκευή επίπλων και λοιπά	38,0%
Εκδόσεις, εκτυπώσεις	37,8%
Προϊόντα Καπνού	36,4%
Η/Υ και οπτικά προϊόντα	35,8%

Οι 5 κλάδοι με την χαμηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Ανακύκλωση	2,5%
Αντληση αργού πετρελαίου	4,9%
Βασικά μέταλλα	5,7%
Προϊόντα οπτάνθρακα, διύληση πετρελαίου	7,3%
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	12,4%

Κλάδος	2016
Αντληση αργού πετρελαίου	-0,4%
Βασικά μέταλλα	11,8%
Προϊόντα οπτάνθρακα, διύληση πετρελαίου	12,3%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	15,2%
Ανακύκλωση	15,6%

Διαχρονικά οι κλάδοι με την χειρότερη επίδοση μικτού περιθωρίου κέρδους είναι ίδιοι, ενώ μεταξύ αυτών με την καλύτερη επίδοση εμφανίζονται (πιο τεχνολογικά εξελιγμένοι) κλάδοι όπως Η/Υ και οπτικά προϊόντα και Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού

Μέσος κύκλος εργασιών ανά κλάδο

Οι 5 κλάδοι με την υψηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Προϊόντα οπάνθρακα, διύληση πετρελαίου	293,3
Προϊόντα Καπνού	87,9
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	39,5
Βασικά μέταλλα	27,5
Αντληση αργού πετρελαίου	16,6
Σε εκατ. €	

Κλάδος	2016
Προϊόντα οπάνθρακα, διύληση πετρελαίου	386,8
Προϊόντα Καπνού	81,4
Βασικά μέταλλα	59,3
Αντληση αργού πετρελαίου	26,7
Μεταλλικά μεταλλεύματα	17,5
Σε εκατ. €	

Οι 5 κλάδοι με την χαμηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Η/Υ και οπτικά προϊόντα	2,0
Ανακύκλωση	2,5
Κατασκευή επίπλων και λοιπά	2,6
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	2,9
Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	3,0
Σε εκατ. €	

Κλάδος	2016
Η/Υ και οπτικά προϊόντα	1,0
Κατεργασία δέρματος	1,5
Εκδόσεις, εκτυπώσεις	2,0
Κατασκευή επίπλων και λοιπά	2,3
Βιομηχανία ξύλου	2,4
Σε εκατ. €	

Διαχρονικά, και εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, ξεχωρίζουν οι επιχειρήσεις από τα Προϊόντα Καπνού και τα Βασικά μέταλλα για τις πωλήσεις τους...

Καθαρό περιθώριο κέρδους

Οι 5 κλάδοι με την υψηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Προϊόντα Καπνού	15,3%
Ιατρικά όργανα, όργανα ακριβείας, ρολόγια	5,8%
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	5,4%
Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	4,5%
Χημικές ουσίες και προϊόντα	4,4%

Κλάδος	2016
Προϊόντα Καπνού	12,9%
Προϊόντα οπτάνθρακα, διύληση πετρελαίου	5,7%
Κατασκευή επίπλων και λοιπά	4,9%
Ιατρικά όργανα, όργανα ακριβείας, ρολόγια	4,5%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	4,1%

Οι 5 κλάδοι με την χαμηλότερη επίδοση

Κλάδος	2009
Άντληση αργού πετρελαίου	-32,1%
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	-16,9%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	-13,6%
Ανακύκλωση	-13,3%
Βασικά μέταλλα	-11,4%

Κλάδος	2016
Άντληση αργού πετρελαίου	-63,8%
Μεταλλικά μεταλλεύματα	-36,8%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	-25,4%
Εκδόσεις, εκτυπώσεις	-11,2%
Βιομηχανία ξύλου	-10,4%

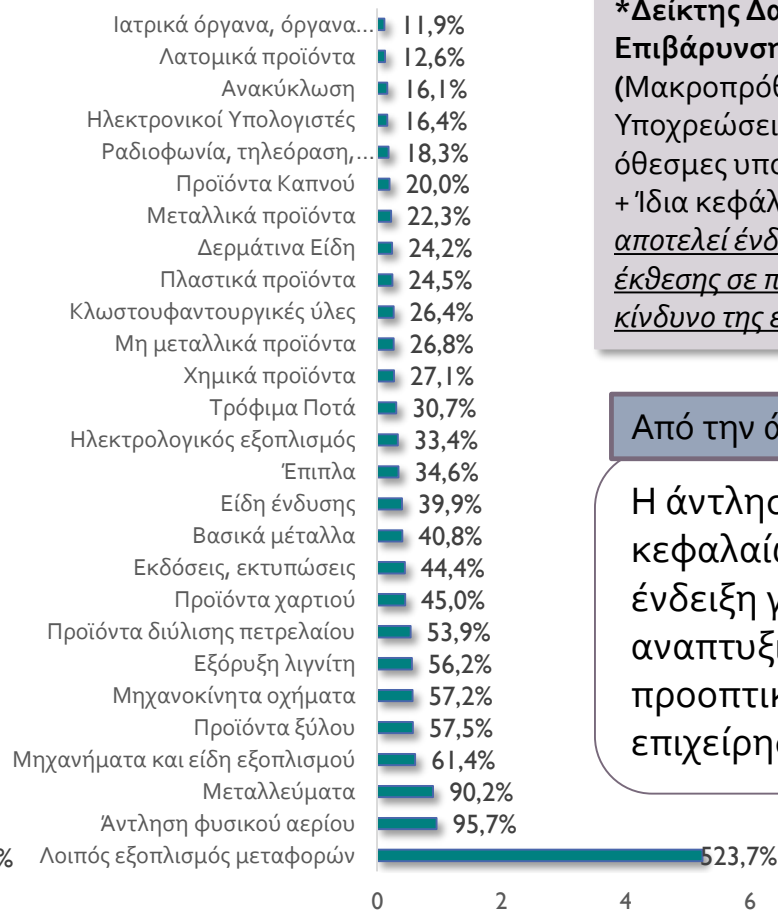
Μικτή η εικόνα όσον αφορά στο καθαρό περιθώριο κέρδους, με εξαίρεση τα Προϊόντα Καπνού

Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης*

2009

2016

***Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης**
(Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις/Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + Ίδια κεφάλαια):
αποτελεί ένδειξη έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο της επιχείρησης

Από την άλλη όμως...

Η άντληση ξένων κεφαλαίων αποτελεί ένδειξη για τις αναπτυξιακές προοπτικές της επιχείρησης

Κλάδοι, με τιμές δείκτη πάνω από 50% - 60%: Υπερχρεωμένες, έντονη εξάρτηση από δανειακά κεφάλαια → κίνδυνος βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, Κεφαλαιακή αναδιάρθρωση

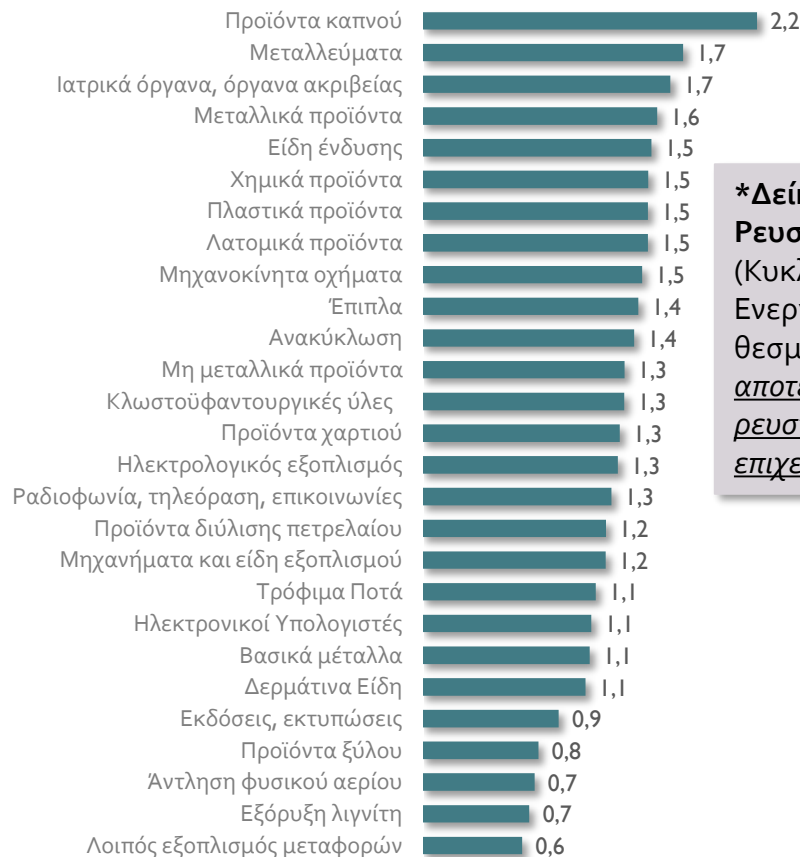
Δείκτης Γενικής Ρευστότητας*

2009

2016

***Δείκτης Γενικής Ρευστότητας**
(Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις):
αποτελεί ένδειξη ρευστότητας της επιχείρησης

Κλάδοι, με δείκτη >1:

0,0 1,0 2,0 3,0

0,0 1,0 2,0 3,0

24

Διακρίνονται για βιωσιμότητα, συνεπώς αν δεν υπάρξουν συσσωρευμένες ζημιές στο μέλλον οι υποχρεώσεις των επιχειρήσεων θα μπορούν να εξοφληθούν χωρίς να χρειαστεί αναδιάρθρωση της κεφαλαιακής δομής τους.

Εξωτερικό Εμπόριο Μεταποιητικού Τομέα

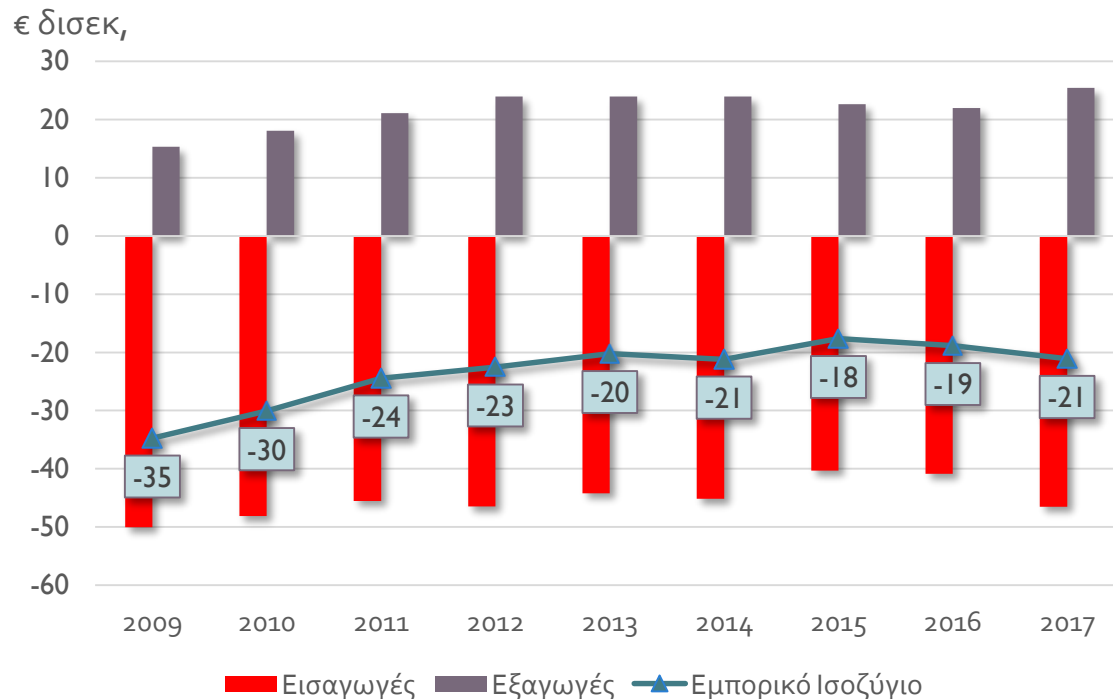

- **Αναλυτική καταγραφή τάσεων στις εμπορικές ροές των μεταποιητικών κλάδων** κατά την περίοδο 2009 -2017, με έμφαση στην πιο πρόσφατη εικόνα
- Προσδιορισμός κλάδων με **υψηλές εξαγωγικές επιδόσεις**, μέσω δεικτών διεθνοποίησης

Μικρή επιδείνωση εμπορικού ισοζυγίου μεταποιητικών προϊόντων, από το 2015, με ισχυρές εξαγωγές

Εμπορικό Ισοζύγιο Μεταποιητικών προϊόντων

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat

2015-2017

- Αύξηση εισαγωγών (ΜΕΡΜ: 4,9%)
- Μικρότερη ενίσχυση εξαγωγών (ΜΕΡΜ: 3,9%)
- Ελλειμματικοί περισσότεροι κλάδοι

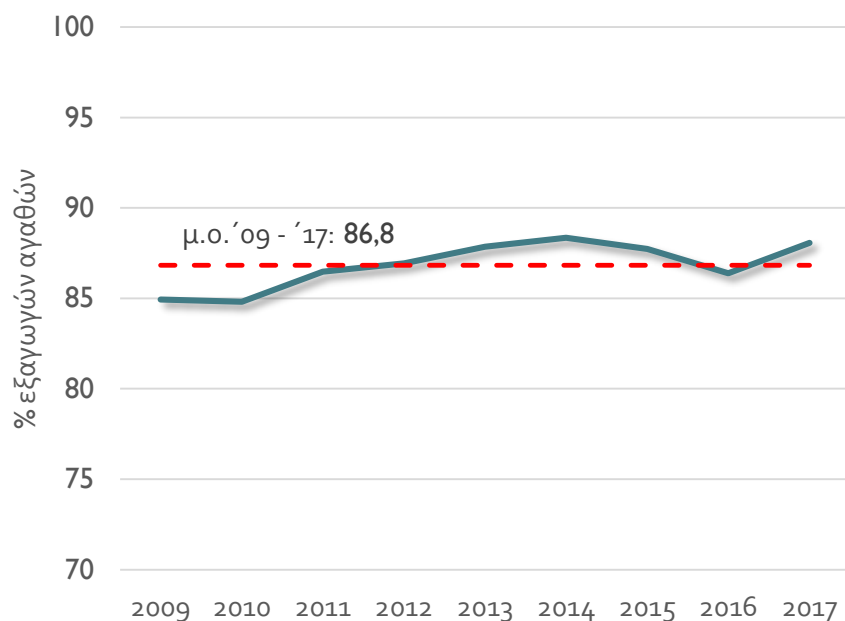
Πλεονασματικοί (2017) κλάδοι:
Προϊόντα Διύλισης πετρελαίου (€5,6 δισεκ.),
Βασικά Μέταλλα (~€400 εκατ.)
και **Λατομικά Προϊόντα** (€300 εκατ.)

- Υψηλότερες εξαγωγές το 2017: στα €25,4 δισεκ.
- Από 2015 και μετά: επιδείνωση εμπορικού ισοζυγίου με έλλειμμα από €18 δισεκ. το 2015 σε €21 δισεκ. το 2017 (€27 δισεκ. με πετρελαιοειδή)

Η Μεταποίηση στηρίζει τις εξαγωγές αγαθών

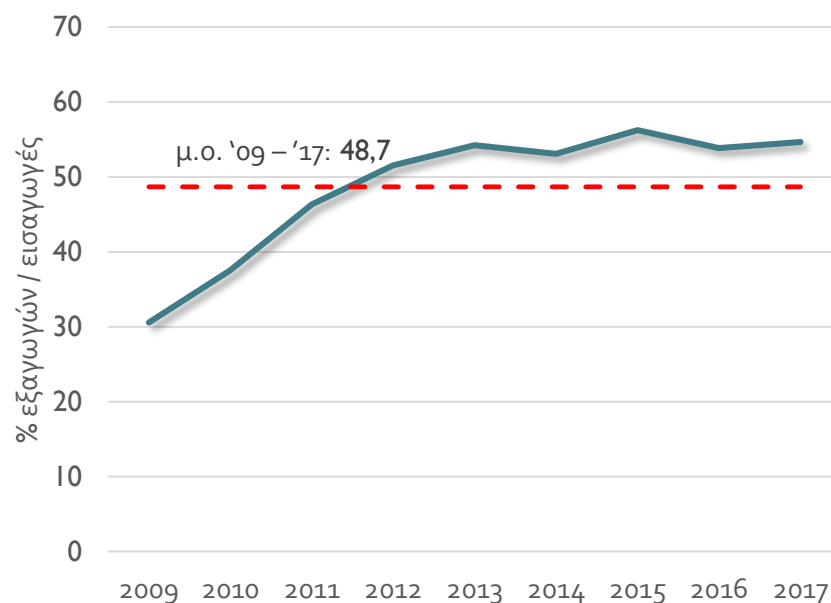
Έντονη η συμβολή του μεταποιητικού τομέα στο σύνολο των εξαγωγών αγαθών

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

- Ενίσχυση μεριδίου προϊόντων μεταποίησης στις εξαγωγές αγαθών το 2017 (87,4%),
- Χωρίς πετρελαιοειδή (2017): 57,5%

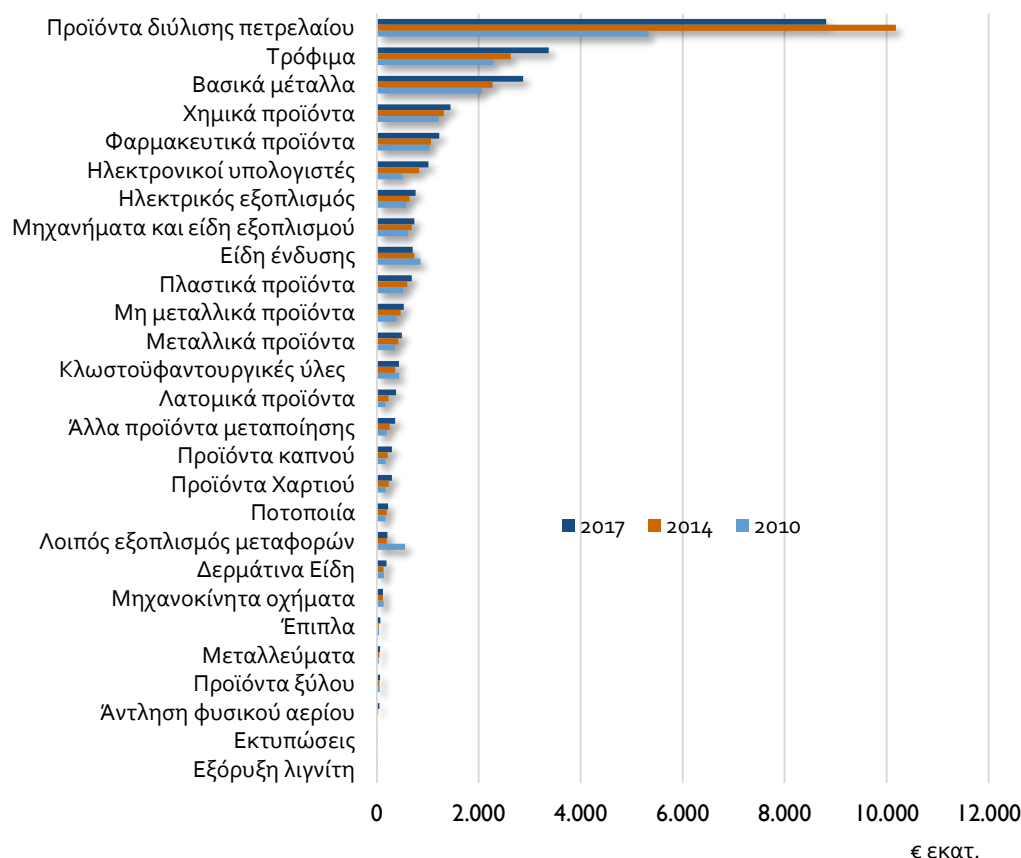
Ενίσχυση διαχρονικά των εξαγωγών έναντι των εισαγωγών

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

- Μικρές διακυμάνσεις δείκτη εξαγωγών προς εισαγωγές το 2015-2017, σε υψηλά επίπεδα πέρυσι (54,7%)
- Χωρίς πετρελαιοειδή (2017): 38,3%

Σημαντική συνεισφορά των πρωτοπόρων κλάδων

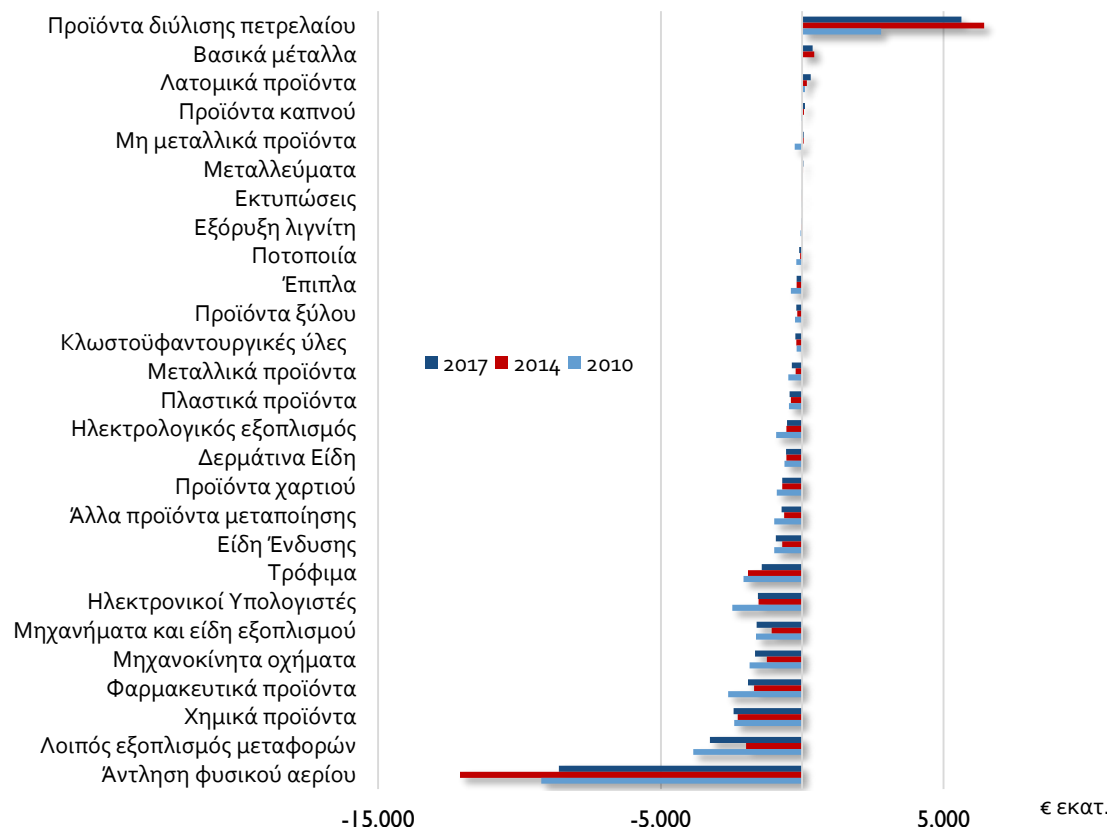
Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία: IOBE**

Σταθεροί οι κλάδοι με υψηλά μερίδια την εξεταζόμενη περίοδο...

- Πρωτοπόρο εξαγωγίμο προϊόν τα **Προϊόντα Διύλισης πετρελαίου**, παρά την εξασθένηση της αξίας τους (€8,8 δισεκ. το 2017 από €10,2 δισεκ. το 2014)
- Ακολουθούν τα **Τρόφιμα** (€3,3 δισεκ. το 2017) και τα **Βασικά Μέταλλα** (€2,9 δισεκ. το 2017)
- Την πρώτη πεντάδα συμπληρώνουν τα **Χημικά Προϊόντα, οι Η/Υ και ο Ηλεκτρικός εξοπλισμός** (στην περιοχή του €1,0 -1,5 δισεκ.)

- Σημαντική ενίσχυση εξαγωγών σε Τρόφιμα και Βασικά Μέταλλα την τριετία 2015-2017: +28% αμφότεροι κλάδοι

..αλλά ελλειμματικοί οι περισσότεροι κλάδοι

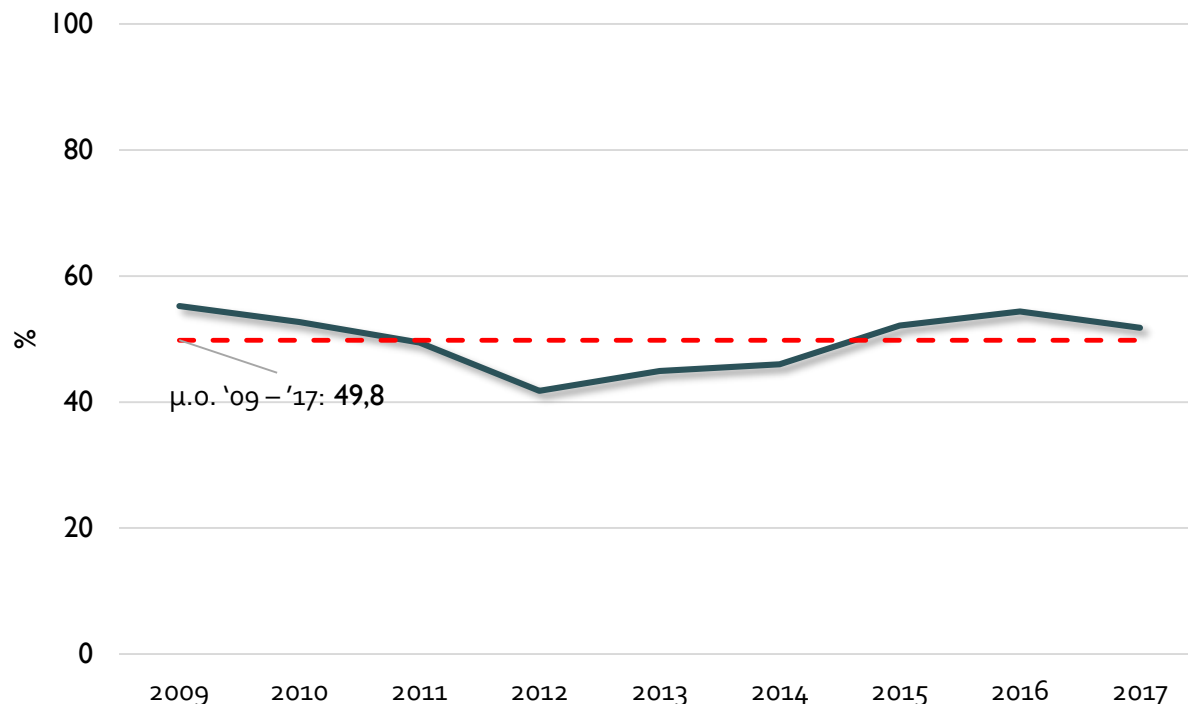
Λίγοι και αμετάβλητοι κλάδοι με πλεονάσματα...

- Πλεονασματικά τα Προϊόντα Διύλισης πετρελαίου, τα Βασικά Μέταλλα, τα Λατομικά προϊόντα και τα Μεταλλεύματα
- Αντιστροφή του εμπορικού ισοζυγίου στα Προϊόντα Καπνού και στα Μη μεταλλικά ορυκτά τα έτη 2014, 2017 με πλεόνασμα

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Υψηλότερα πλεονάσματα το 2017 στα Προϊόντα Διύλισης πετρελαίου (€5,6 δισεκ.), στα Βασικά Μέταλλα (~€400 εκατ.), και τα Λατομικά Προϊόντα (€300 εκατ.)

Σχεδόν το 1/2 των εξαγωγών προς την ΕΕ28

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

Έτος με τη μεγαλύτερη διεύρυνση το 2012: μερίδιο 2/5 είχε προορισμό προς την ΕΕ28

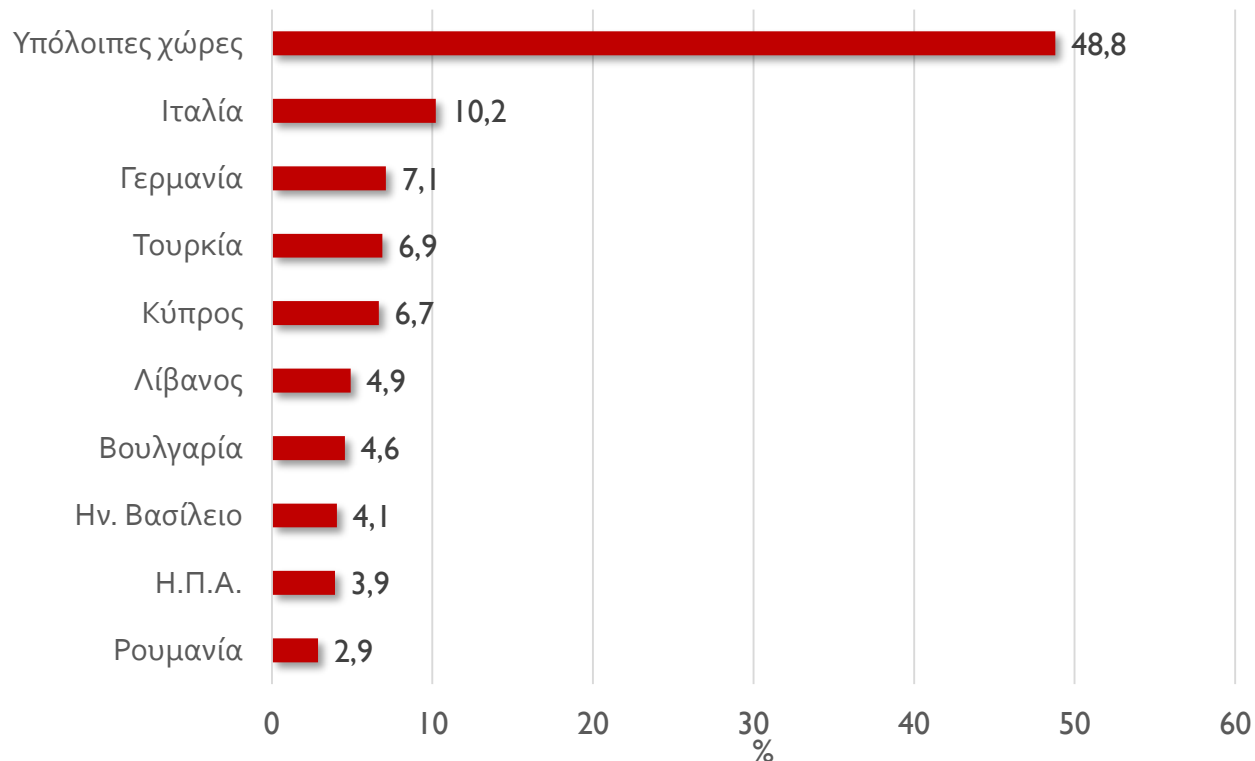
Χωρίς τα πετρελαιοειδή...

- Το 65% (μ. ο. 2009-2017) των μεταποιητικών προϊόντων προς την ΕΕ28
- 2015-2017: 66,7%
- 2017: 67%

Η διεύρυνση εξαιρουμένων των Πετρελαιοειδών διαχρονικά μικρότερη

- Την ζετία 2015-2017 κατά μέσο όρο το 52,8% των εξαγωγών είχε προορισμό την ΕΕ28
- Ελαφρώς μειωμένο πέρυσι το μερίδιο των εξαγωγών προς την ΕΕ28 (51,8% από 54,4% το 2016)

Οι 10 κορυφαίοι προορισμοί για τα μεταποιητικά προϊόντα

2017

Σχεδόν το 1/2 των προϊόντων κατευθύνεται εκτός των 10 κορυφαίων προορισμών

Πρωτοπόρα η **Ιταλία** (10,2%), ενώ ακολουθούν η **Γερμανία** και η **Τουρκία** (~7% αμφότερα)

Την 5άδα συμπληρώνουν η **Κύπρος** και ο **Λίβανος**

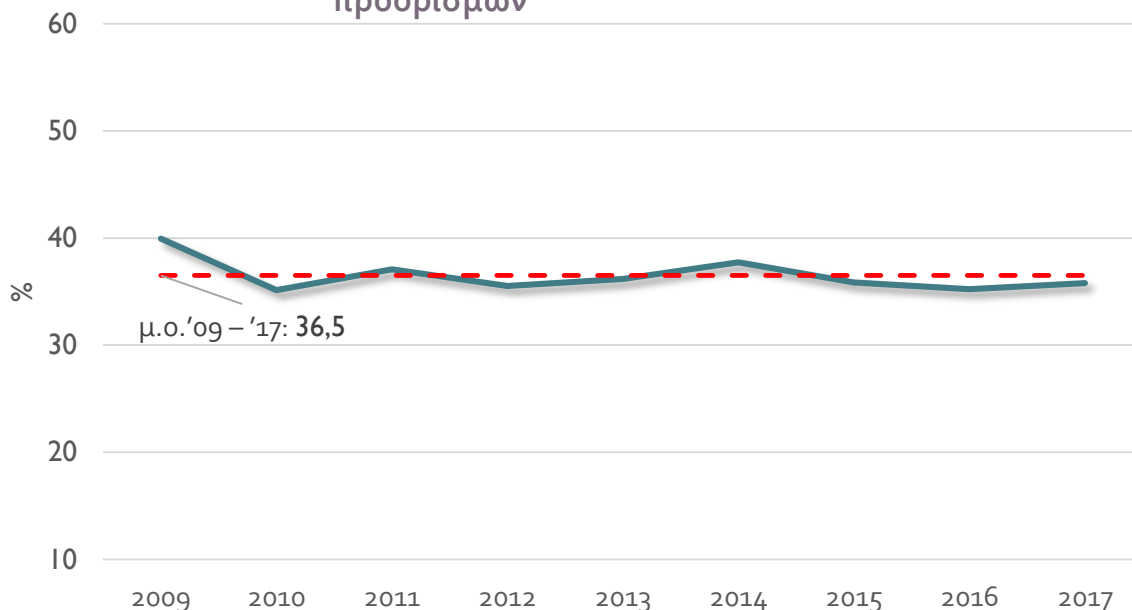
Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Τουρκία και Λίβανος, κυρίως λόγω των Πετρελαιοειδών

Μικρή συγκέντρωση εξαγωγών προς τους 5 μεγαλύτερους προορισμούς

Δείκτης συγκέντρωσης των 5 κορυφαίων εξαγωγικών προορισμών

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

2015-2017

- Μικρές διακυμάνσεις στο δείκτη συγκέντρωσης: στην περιοχή του 35%
- Έπια ενίσχυση το 2017 (35,8%)

Χωρίς τα πετρελαιοειδή...

- Με μικρές διακυμάνσεις διαχρονικά στην περιοχή του 41%

- Υψηλότερο ποσοστό συγκέντρωσης το 2009 (40%), χαμηλότερο το 2010 (35,1%). Έκτοτε, ήπιες διακυμάνσεις στην περιοχή του 36% (2009-2017: μ.ο. 36,5%)

Δείκτες Εξαγωγικών Επιδόσεων

Δείκτης Εμπορικού Ισοζυγίου (Trade Balance Index)

$$\frac{X_i - M_i}{X_i + M_i}, \forall i$$

- όπου i ο διψήφιος NACE Rev. 2 κλάδος του Μεταποιητικού τομέα, X_i οι εξαγωγές και M_i η ποσότητα των εισαγωγών του κλάδου i .

Αν το πρόσημο του δείκτη είναι θετικό, τότε πρόκειται για έναν κλάδο με πλεονασματικό ισοζύγιο, ενώ μια μεγάλη τιμή του δείκτη υποδηλώνει ότι οι εξαγωγές αποτελούν σημαντικό τμήμα των εξαγωγών.

Δείκτης Εμπορικού Ανοίγματος (Trade Openness Index)

$$\frac{X_i + M_i}{O_i}, \forall i$$

- όπου i ο διψήφιος NACE Rev. 2 κλάδος του Μεταποιητικού τομέα, X_i οι εξαγωγές, M_i η ποσότητα των εισαγωγών και O_i το προϊόν του κλάδου i .

Μια υψηλή τιμή του δείκτη συνεπάγεται υψηλή διεθνή εμπορική δραστηριότητα, εξαγωγική και εισαγωγική, σε σύγκριση με το εγχώριο προϊόν του.

Δείκτης Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (Balassa Index)

$$RCA_i^k = \frac{X_i^k / \sum_i X_i^k}{\sum_k X_i^k / \sum_k \sum_i X_i^k}, \forall i$$

- όπου X_i^k είναι ο όγκος εξαγωγών του κλάδου i της χώρας k , $\sum_k X_i^k$ είναι το σύνολο των εξαγωγών της χώρας k , $\sum_i X_i^k$ είναι το σύνολο των εξαγωγών του κλάδου i στην Ε.Ε. και $\sum_i \sum_k X_i^k$ είναι το σύνολο όλων των εξαγωγών στην Ε.Ε.

Όταν οι τιμές του δείκτη RCA είναι μεγαλύτερες της μονάδας, τότε υφίσταται συγκριτικό πλεονέκτημα του κλάδου i στη χώρα k .

Μεθοδολογία υπολογισμού κλαδικών εξαγωγικών επιδόσεων

- Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν αφορούν στις εξαγωγές και τις εισαγωγές των μεταποιητικών κλάδων. Προέρχονται από τη βάση της Eurostat, International trade (ComExt). Τα στοιχεία για το προϊόν κάθε κλάδου προέρχονται από τη βάση της Eurostat, National Accounts.
- Η παρουσίαση των στοιχείων ακολουθεί την κλαδική ταξινόμηση Nace Rev.2 (ΣΤΑΚΟΔ8), σε διψήφια κλαδική ανάλυση.
- Οι εμπορικές ροές αφορούν στην περίοδο 2009-2017, ενώ το προϊόν αφορά στο χρονικό διάστημα 2009-2016, λόγω έλλειψης στοιχείων για το 2017.
- Για τον υπολογισμό του δείκτη Εμπορικού ανοίγματος ορισμένοι διψήφιοι κλάδοι είναι ομαδοποιημένοι, λόγω έλλειψης στοιχείων για το προϊόν, ως εξής:

B- Ορυχεία και Λατομεία

- 05 Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη
- 06 Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου
- 07 Εξόρυξη μεταλλευμάτων
- 08 Λοιπά ορυχεία και λατομεία

C10-12 Τρόφιμα, Ποτά και Προϊόντα καπνού

- 10 Βιομηχανία τροφίμων
- 11 Βιομηχανία ποτών
- 12 Βιομηχανία προϊόντων καπνού

C13-15 Ενδύματα και είδη δέρματος

- 13 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
- 14 Παραγωγή ειδών ένδυσης και δέρματος
- 15 Παραγωγή ειδών δέρματος

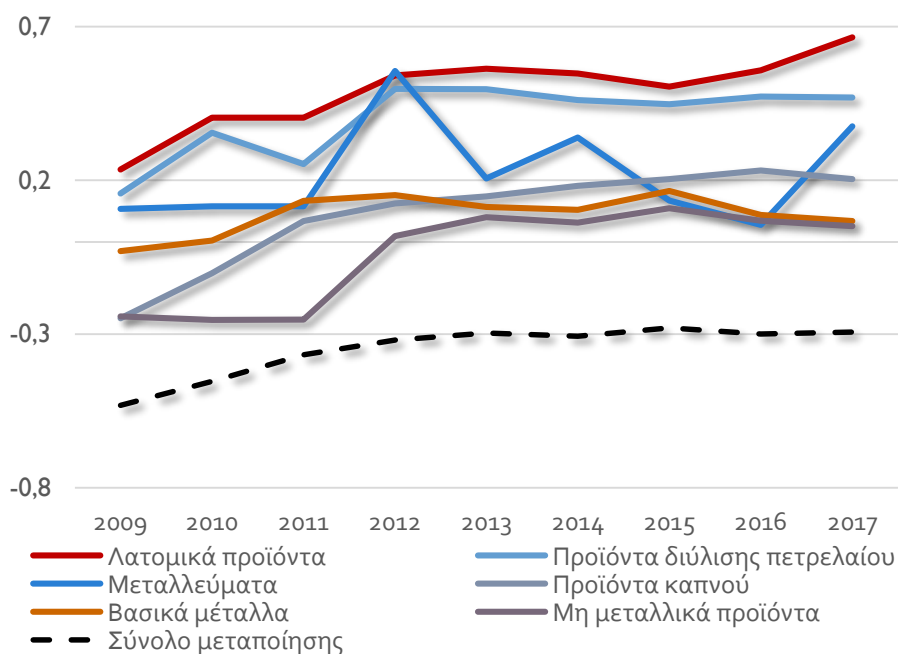
C31-32- Έπιπλα; Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες

- 31 Κατασκευή επίπλων;
- 32 Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες

- Με βάση το μέσο όρο, καθώς και τη σωρευτική μεταβολή του εκάστοτε δείκτη την εξεταζόμενη περίοδο, οι κλάδοι κατατάσσονται με φθίνουσα κατάταξη επίδοσης
- Τέλος, παρουσιάζονται οι κλάδοι της Μεταποίησης με την υψηλότερη μέση επίδοση σε όλους τους δείκτες

Δείκτης Εμπορικού Ισοζυγίου

Πρωτοπόροι κλάδοι τα Λατομικά προϊόντα και τα Προϊόντα διύλισης πετρελαίου

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία: IOBE**

- Έντονες διακυμάνσεις στα **Μεταλλεύματα**
- Αρνητικές τιμές του δείκτη στα **Προϊόντα καπνού** και στα **Μη μεταλλικά προϊόντα**, έως το 2011 και 2012 αντίστοιχα
- Σε αρνητικό πεδίο τιμών το σύνολο της **μεταποίησης**, με μέσο όρο -0,35 το 2009-2017

Σχεδόν όλοι οι κλάδοι με την καλύτερη επίδοση στους πλέον βελτιωμένους

Σωρευτική μεταβολή δείκτη, 2017-2009

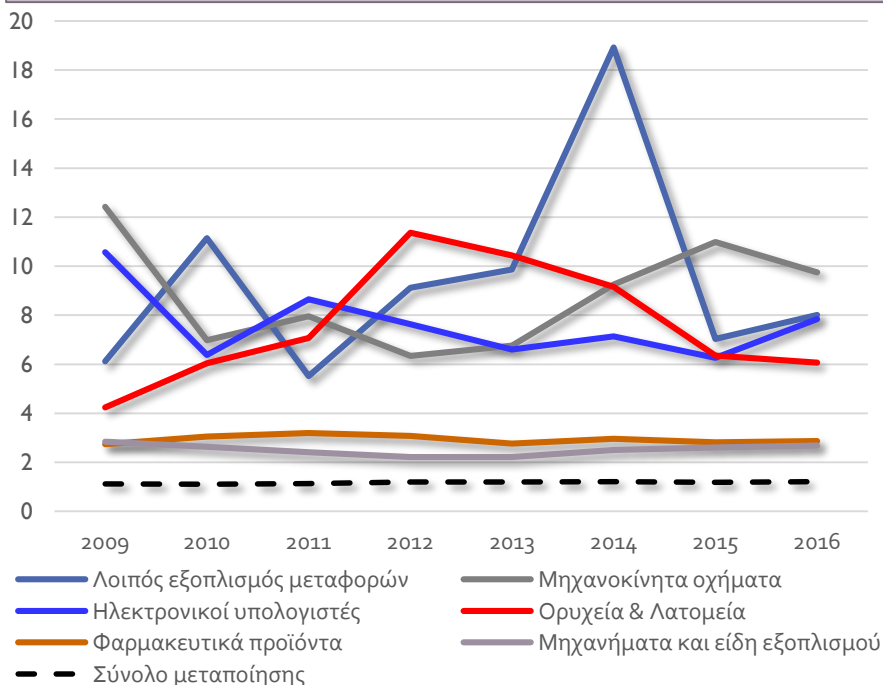
Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία: IOBE**

- Αύξηση δείκτη στο σύνολο Μεταποίησης: +0,24 μονάδες
- Παραπλήσια ενίσχυση στα **Λατομικά προϊόντα** - **Προϊόντα καπνού** (+0,44 μον.) και στα **Προϊόντα διύλισης πετρελαίου** - **Ηλ. υπολογιστές** (+0,31 μον.)

Δείκτης Εμπορικού Ανοίγματος

Μικτές τάσεις σε όλους τους πρωτοπόρους κλάδους, από μεταβλητότητα των εισαγωγών

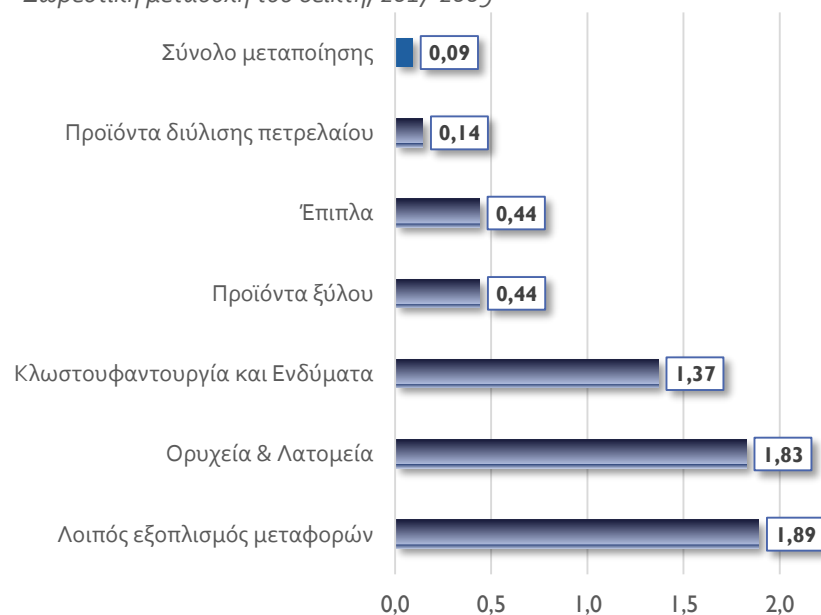

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Έντονες διακυμάνσεις στον Εξοπλισμό μεταφορών, λόγω των μικτών τάσεων στις εισαγωγές
- Παραμένει σταθερός ο δείκτης σε Φαρμακευτικά προϊόντα και Μηχανήματα, λόγω ίδιας τάσης στις εισαγωγές και το προϊόν

Οριακή άνοδος στο σύνολο της μεταποίησης

Σωρευτική μεταβολή του δείκτη, 2017-2009

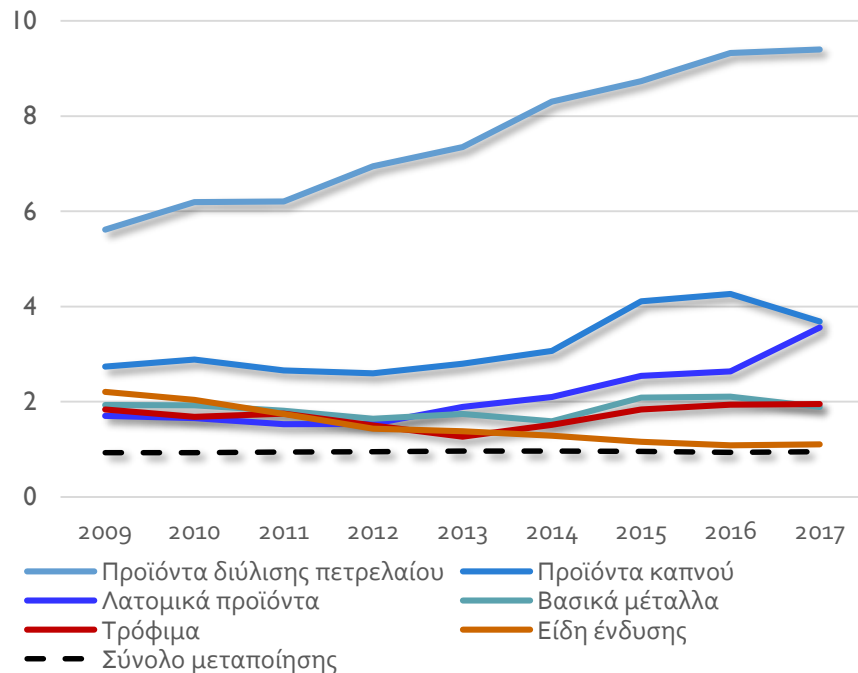
Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Μεγαλύτερη αύξηση σε Ορυχεία&Λατομεία, λόγω αύξησης των εμπορικών ροών και στον Εξοπλισμό μεταφορών, όμως από σημαντική εξασθένηση του προϊόντος του
- Ηπιότερες ενισχύσεις στους υπόλοιπους κλάδους, λόγω κυρίως αύξησης εξαγωγών

Δείκτης Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (RCA)

Ξεχωρίζουν τα Προϊόντα διύλισης πετρελαίου, με σημαντική διαφορά από τα Προϊόντα καπνού

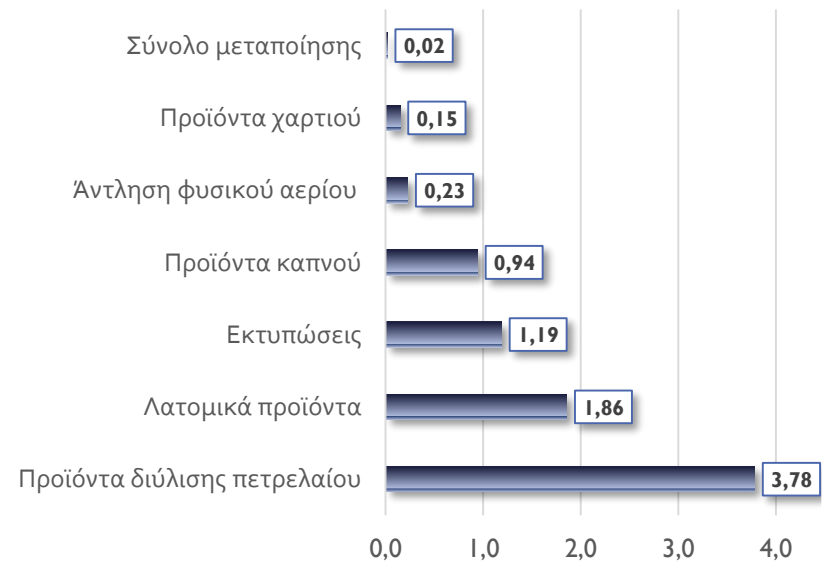

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Επιβράδυνση ανοδικής τάσης από το 2015 στα **Τρόφιμα, Προϊόντα καπνού** και στα **Βασικά μέταλλα**
- **Σταθερός** ο δείκτης στο **σύνολο** της μεταποίησης, κοντά στη μονάδα
- Εξασθένιση του δείκτη διαχρονικά για τα **Είδη ένδυσης**

Σημαντική βελτίωση στα Προϊόντα διύλισης πετρελαίου

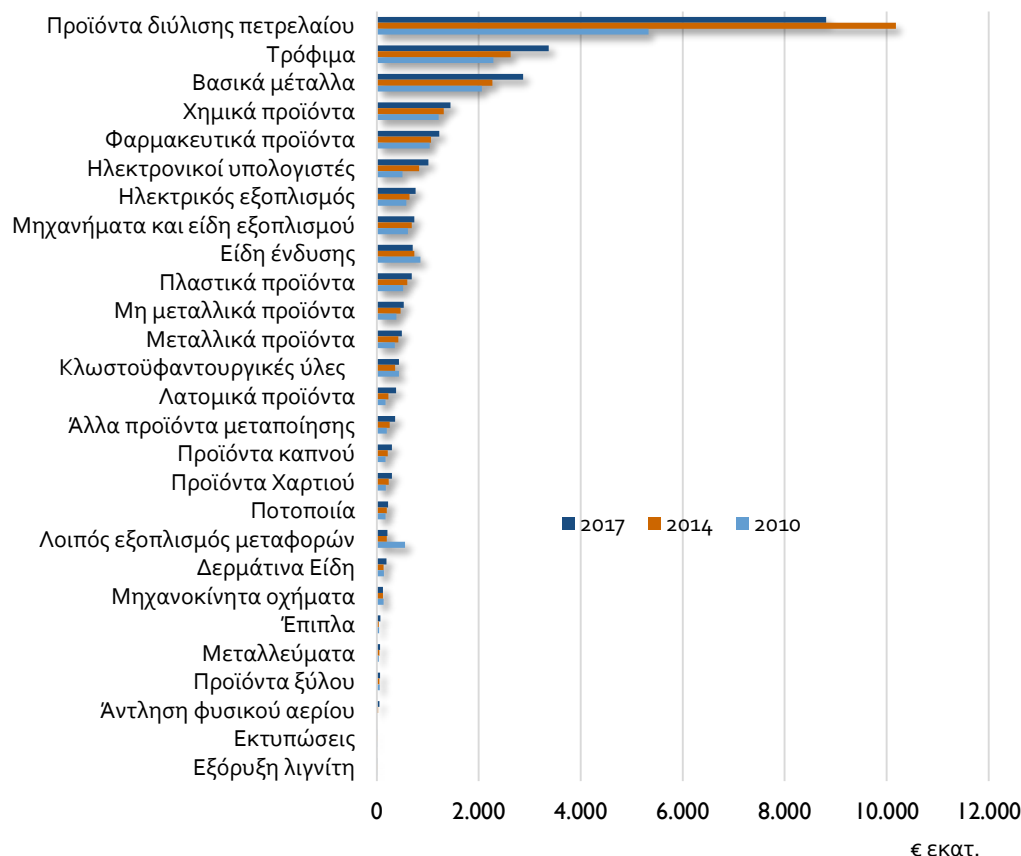
Σωρευτική μεταβολή δείκτη, 2017-2009

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Οριακή βελτίωση στο **σύνολο** της μεταποίησης
- Ενίσχυση δείκτη κυρίως στα **Λατομικά προϊόντα**, στις **Εκτυπώσεις** αλλά και στα **Προϊόντα καπνού**

Εξαγωγικοί κλάδοι

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία: IOBE**

Σταθεροί οι κλάδοι με υψηλά μερίδια την εξεταζόμενη περίοδο...

- 1^{ος} εξαγωγίμο προϊόν: **Προϊόντα Διύλισης πετρελαίου**, παρά την εξασθένιση αξίας (€8,8 δισεκ. το 2017 από €10,2 δισεκ. το 2014)
- Ακολουθούν τα **Τρόφιμα** (€3,3 δισεκ. το 2017) και τα **Βασικά Μέταλλα** (€2,9 δισεκ. το 2017)

Σημαντική ενίσχυση εξαγωγών σε **Τρόφιμα και Βασικά Μέταλλα** την τριετία 2015-2017: +28% αμφότεροι κλάδοι

Εντοπισμός μεταποιητικών κλάδων και προϊόντων με σημαντικές εξαγωγικές επιδόσεις

2009-2017, σε επίπεδο κλάδου

- Δείκτης Εμπορικού Ισοζυγίου (Trade Balance Index)
- Δείκτης Εμπορικού Ανοίγματος (Trade Openness Index)
- Δείκτης Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (Balassa Index)

Μεταποιητικοί κλάδοι με υψηλές εξαγωγικές επιδόσεις

1. Λατομικά Προϊόντα
2. Προϊόντα διύλισης πετρελαίου
3. Προϊόντα Καπνού
4. Μεταλλεύματα
5. Βασικά Μέταλλα
6. Μη μεταλλικά προϊόντα
7. Τρόφιμα

- Η διάκριση των **μεταποιητικών προϊόντων των συγκεκριμένων κλάδων** πραγματοποιήθηκε με βάση 2 κριτήρια για την τριετία 2015-2017
 - i. **Μερίδιο** στο σύνολο των εξαγωγών των μεταποιητικών προϊόντων να είναι άνω του 0,4% (αξία εξαγωγών κατά μέσο όρο την τριετία 2015-2017 άνω των €53 εκατ.),
 - ii. **Δείκτη συγκριτικού πλεονεκτήματος** σε σύγκριση με την ΕΕ28, δηλαδή η τιμή του **Δείκτη Balassa να ξεπερνά τη μονάδα ($RCA > 1$)**

Όταν οι τιμές του δείκτη **RCA** είναι μεγαλύτερες της μονάδας, τότε υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα του κλάδου i στη χώρα k

Σημαντικό εύρημα: Από τα 21 μεταποιητικά προϊόντα που ξεχώρισαν βάσει του μεριδίου τους, τα 18 από αυτά διακρίνονται και για το συγκριτικό τους πλεονέκτημα...

Πρωτοπόρα προϊόντα ως προς το μερίδιο εξαγωγών

Πρωτοπόρο εξαγωγίμο προϊόν της μεταποίησης, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, αναδεικνύεται το **Αλουμίνιο**, με αξία εξαγωγών κατά μ.ο. κοντά στο €1,5 δισεκ. το 2015-17

		Αξία εξαγωγών, σε εκατ. €	% μερίδιο στις εξαγωγές των μεταποιητικών προϊόντων	Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών
1	Πετρελαιοειδή	7.693,4	35,2%	
2	Αλουμίνιο	1.432,6	6,6%	10,1%
3	Φρούτα και Λαχανικά	1.031,3	4,7%	7,3%
4	Έλαια και λίπη	687,4	3,1%	4,9%
5	Γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα	562,5	2,6%	4,0%
6	Χαλκός	471,3	2,2%	3,3%
7	Χάλυβας	335,7	1,5%	2,4%
8	Προϊόντα καπνού	296,2	1,4%	2,1%
9	Τσιμέντο	218,3	1,0%	1,5%
10	Χαλύβδινοι σωλήνες	208,5	1,0%	1,5%

Πρωτοπόρα προϊόντα ως προς το μερίδιο εξαγωγών (συνέχεια)

...		Αξία εξαγωγών, σε €	% μερίδιο στις εξαγωγές των μεταποιητικών προϊόντων	Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών
11	Μάρμαρα, ασβεστόλιθος, κιμωλία	187,3	0,9%	1,3%
12	Προϊόντα αλευρόμυλων	153,2	0,7%	1,1%
13	Επεξεργασμένοι λίθοι	151,3	0,7%	1,1%
14	Ψάρια	122,2	0,6%	0,9%
15	Κακάο και σοκολάτα	96,0	0,4%	0,7%
16	Άλλα είδη διατροφής	92,6	0,4%	0,7%
17	Έτοιμα γεύματα	87,1	0,4%	0,6%
18	Παξιμάδια και μπισκότα	66,7	0,3%	0,5%
19	Διάφορα ορυκτά (χαλαζίας, πίσσα)	64,2	0,3%	0,5%
20	Κρεατικά προϊόντα	58,9	0,3%	0,4%
21	Μη σιδηρούχα μεταλλεύματα (βωξίτης, νικέλιο, χρυσός)	53,8	0,3%	0,4%
	Υπόλοιπα προϊόντα μεταποίησης	7,819,4	35,8%	54,9%
	Σύνολο μεταποίησης	21,825,7	100,0%	(14,132,3) 100,0%

Κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί ανά προϊόν

Κλάδος μεταποίησης	Προϊόντα μεταποιητικού κλάδου	1ος προορισμός	2ος προορισμός	3ος προορισμός	
Προϊόντα διύλισης πετρελαίου:	• Πετρελαιοειδή	Λίβανος	Τουρκία	Αίγυπτος	Υπ. Χώρες
		12,4%	10,8%	8,7%	68,1%
Βασικά Μέταλλα:	• Αλουμίνιο	Ιταλία	Γερμανία	Γαλλία	Υπ. Χώρες
		20,8%	12,9%	6,8%	59,5%
	• Χαλκός	Ιταλία	Ρουμανία	Ην. Βασίλειο	Υπ. Χώρες
		14,2%	12,7%	11,4%	61,6%
	• Χάλυβας	Ρουμανία	Αλγερία	Βουλγαρία	Υπ. Χώρες
		18,7%	15,7%	14,4%	51,2%
	• Χαλύβδινοι σωλήνες	Η.Π.Α.	Τυνησία	Πολωνία	Υπ. Χώρες
		50,8%	7,2%	6,5%	35,6%

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, Επεξεργασία: IOBE

- Κορυφαίος προορισμός για Αλουμίνιο και Χαλκό, η **Ιταλία**, πρώτος προορισμός και στο σύνολο των μεταποιητικών προϊόντων...
- Σημαντικός προορισμός αναδεικνύεται η **Ρουμανία** για το Χάλυβα και το Χαλκό (18,75 και 12,7%, αντίστοιχα)
- Έντονη διασπορά των εξαγωγών στα Πετρελαιοειδή και σε όλα τα προϊόντα Βασικών μετάλλων, με εξαίρεση τους Χαλύβδινους σωλήνες (1/2 των εξαγωγών προς τις Η.Π.Α)

Κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί ανά προϊόν

Κλάδος μεταποίησης	Προϊόντα μεταποιητικού τομέα	1ος προορισμός	2ος προορισμός	3ος προορισμός	
Λατομικά προϊόντα	• Μάρμαρα, ασβεστόλιθος, κιμωλία	Κίνα	Αλγερία	Ινδία	Υπ. Χώρες
		78,0%	2,8%	2,7%	16,5%
	• Διάφορα ορυκτά (χαλαζιάς, πίσσα)	Η.Π.Α.	Ιταλία	Ολλανδία	Υπ. Χώρες
		19,8%	9,4%	8,6%	62,1%
Μεταλλεύματα	• Μη σιδηρούχα μεταλλεύματα (βωξίτης, νικέλιο, χρυσός)	Ιταλία	Γαλλία	Η.Π.Α.	Υπ. Χώρες
		23,9%	19,2%	10,7%	46,3%
Μη μεταλλικά ορυκτά	• Επεξεργασμένοι λίθοι	Η.Π.Α.	Η.Α.Ε.	Μεξικό	Υπ. Χώρες
		14,9%	10,1%	5,4%	69,6%
	• Τσιμέντο	Η.Π.Α.	Ην. Βασίλειο	Αλγερία	Υπ. Χώρες
		43,1%	8,3%	8,1%	40,5%

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

- Τα 4/5 των Μαρμάρων κατευθύνονται προς την **Κίνα**
- Σημαντικό μερίδιο του Τσιμέντου κατευθύνεται προς τις **Η.Π.Α**, πρωτοπόρος προορισμός για τα προϊόντα του κλάδου
- Υψηλή διασπορά ως προς τους προορισμούς για τους **Επεξεργασμένους λίθους** και τα **Διάφορα ορυκτά**

Κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί ανά προϊόν

Κλάδος μεταποίησης	Προϊόντα μεταποιητικού τομέα	1ος προορισμός	2ος προορισμός	3ος προορισμός	
Τρόφιμα	• Φρούτα και λαχανικά	Γερμανία 17,4%	Η.Π.Α. 16,4%	Ην. Βασίλειο 10,2%	Υπ. Χώρες 56,1%
	• Έλαια και λίπη	Ιταλία 56,4%	Γερμανία 7,1%	Η.Π.Α. 5,0%	Υπ. Χώρες 31,5%
	• Γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα	Γερμανία 24,3%	Ην. Βασίλειο 17,3%	Ιταλία 16,8%	Υπ. Χώρες 41,5%
	• Προϊόντα αλευρόμυλων	Γερμανία 18,3%	Ην. Βασίλειο 10,4%	Τουρκία 10,1%	Υπ. Χώρες 61,3%
	• Κακάο και σοκολάτα	Γερμανία 19,4%	Ην. Βασίλειο 11,1%	Ολλανδία 10,2%	Υπ. Χώρες 59,3%
	• Έτοιμα γεύματα	Γερμανία 21,3%	Ην. Βασίλειο 10,2%	Κύπρος 8,2%	Υπ. Χώρες 60,3%
	• Παξιμάδια και μπισκότα	Κύπρος 13,2%	Βουλγαρία 11,3%	Γερμανία 10,2%	Υπ. Χώρες 65,3%

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

- **Γερμανία:** πρωτοπόρος εξαγωγικός προορισμός για τα περισσότερα τρόφιμα, ακολουθεί το **Ην. Βασίλειο**
- Το μεγαλύτερο μερίδιο από τα Έλαια και λίπη προορίζεται προς την **Ιταλία**
- **Υψηλή διεύρυνση** εξαγωγών για τα Παξιμάδια και μπισκότα και τα Προϊόντα αλευρόμυλων

Κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί ανά προϊόν

Κλάδος μεταποίησης	Προϊόντα μεταποιητικού τομέα	1ος προορισμός	2ος προορισμός	3ος προορισμός	
	• Ψάρια	Ολλανδία 34,5%	Ιταλία 14,4%	Ισπανία 13,7%	Υπ. Χώρες 37,4%
	• Άλλα είδη διατροφής	Δανία 21,0%	Κύπρος 14,5%	Ην.Βασίλειο 9,4%	Υπ. Χώρες 55,0%
	• Κρεατικά	Ιταλία 26,2%	Ισπανία 23,5%	Κύπρος 10,0%	Υπ. Χώρες 40,3%
Προϊόντα Καπνού	• Προϊόντα καπνού	Λιβύη 24,6%	Ολλανδία 10,0%	Βουλγαρία 9,8%	Υπ. Χώρες 55,6%

Πηγή: International Trade, (ComExt database), Eurostat, **Επεξεργασία:** IOBE

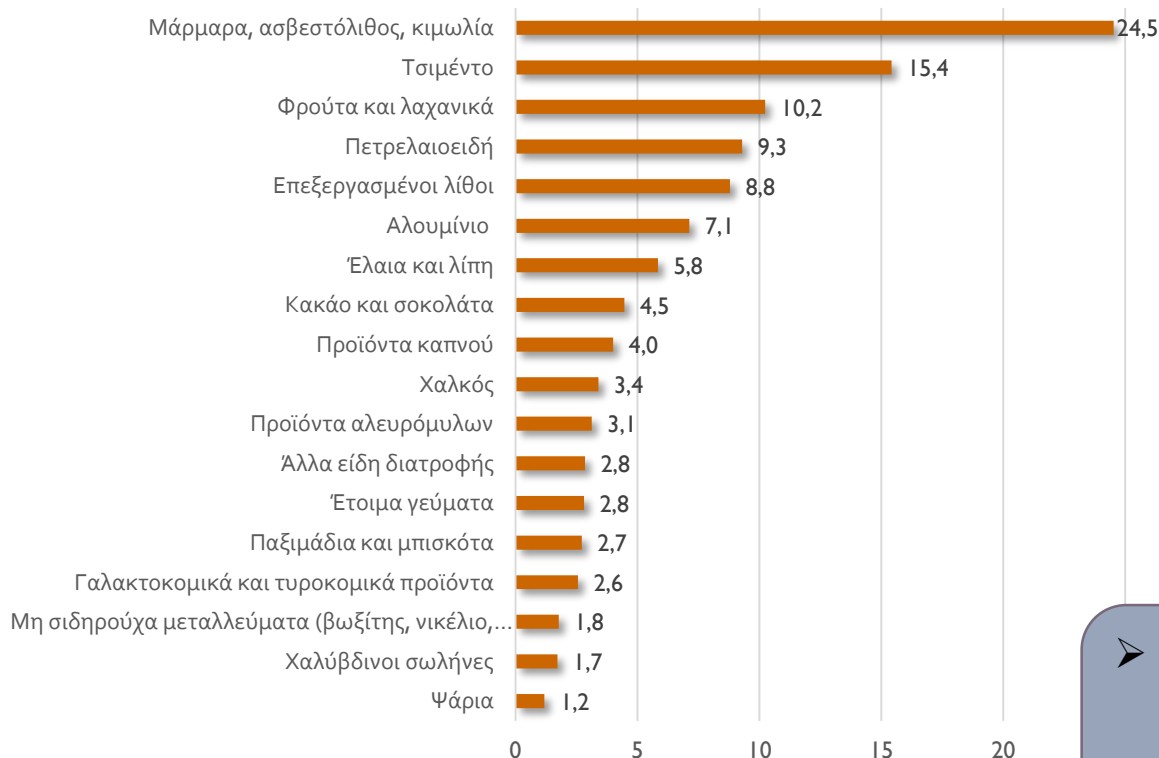
- Σχετικά μικρή διεύρυνση για τα Ψάρια, με το 1/3 να κατευθύνεται προς την **Ολλανδία**
- Σε **Ιταλία** και **Ισπανία** οι εξαγωγές Κρεατικών
- Κύριος εξαγωγικός προορισμός για τα Προϊόντα καπνού η **Λιβύη** (25%)

Προϊόντα που ξεχωρίζουν ως προς το συγκριτικό πλεονέκτημα

Για την περίοδο 2015-2017, πρωτοπόρο προϊόν βάσει του δείκτη Balassa αναδεικνύονται τα **Μάρμαρα**, σε απόσταση το **Τσιμέντο**...

Δείκτης Balassa, 2015-2017

...ακολουθούν

τα Φρούτα και Λαχανικά (10,2),
τα Πετρελαιοειδή (9,3),
οι Επεξεργασμένοι λίθοι (8,8)
και το Αλουμίνιο (7,1)

Αξιολογώντας τα προϊόντα με βάσει το Δείκτη Balassa προκύπτουν τα ίδια με τα προϊόντα βάσει μεριδίου, με εξαιρέση τον Χάλυβα, τα Κρεατικά και τα Διάφορα ορυκτά

➤ Συνεπώς τα 5 κορυφαία προϊόντα (συνδυασμός δεικτών 2015-2017):

Πετρελαιοειδή, Αλουμίνιο, Φρούτα και λαχανικά, Τσιμέντο και Μάρμαρα

Συνοψίζοντας

- Την τελευταία 3τία: Τάσεις ενίσχυσης της αξίας εξαγωγών, με τις εισαγωγές, ωστόσο, να παραμένουν σε υψηλό επίπεδο διατηρώντας το εμπορικό έλλειμμα
- Ανοδικά κινείται ο δείκτης εξαγωγών/εισαγωγών, κυρίως μετά το 2012 (άνω του 50%), αποτυπώνοντας την **έντονη εξωστρέφεια** της μεταποίησης
- Σημαντική συνεισφορά στις εξαγωγές του μεταποιητικού τομέα, εκτός των Πετρελαιοειδών, έχουν τα **Βασικά μέταλλα και τα Τρόφιμα (~€3 δισεκ., αμφότερα το 2017)**
- Πλεονασματικοί κλάδοι αποδεικνύονται, εκτός των **Πετρελαιοειδών, τα Βασικά μέταλλα και τα Λατομικά προϊόντα**
- Βασικοί εμπορικοί εταίροι: **Ιταλία, Γερμανία, Κύπρος** αλλά και Τουρκία και Λίβανο, κυρίως λόγω των Πετρελαιοειδών – Μικρή συγκέντρωση εξαγωγών προς τους 5 μεγαλύτερους προορισμούς

Σε επίπεδο προϊόντος, για 2015-2017:

- Πρωτοπόρα ως προς το μερίδιο: Πετρελαιοειδή, Αλουμίνιο, αλλά και Φρούτα και Λαχανικά, Έλαια και Λίπη, καθώς και Γαλακτοκομικά προϊόντα, Χαλκός, Χάλυβας και Χαλύβδινοι σωλήνες
- Ως προς το Δείκτη Balassa: Ξεχωρίζουν Μάρμαρα, Τσιμέντο, Φρούτα και Λαχανικά, Πετρελαιοειδή, Επεξεργασμένοι λίθοι και Αλουμίνιο

➤ Συνδυάζοντας τις παραπάνω επιδόσεις:

Τα 5 κορυφαία προϊόντα σε εξαγωγικές επιδόσεις για το 2015-2017:

Πετρελαιοειδή, Αλουμίνιο, Φρούτα και λαχανικά, Τσιμέντο και Μάρμαρα

Προτάσεις πολιτικής – Χρηματοδότηση εξαγωγών

Χρηματοδότηση

Ενίσχυση των επιχειρήσεων με εξαγωγικές προοπτικές

- Άντληση κεφαλαίων από το τραπεζικό σύστημα, για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεών τους με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων,
 - Προγράμματα προεξοφλητικής χρηματοδότησης *forfailing*
 - Δυνατότητα πρόσβασης τραπεζών σε οργανισμούς για άντληση κεφαλαίων, όπως σε *European Bank for Reconstruction and Development – E.B.R.D.* και στο Πρόγραμμα Διευκόλυνσης Εμπορίου που έχει δημιουργήσει (*Trade Facilitation Programme*)
- ΕΣΠΑ 2014 – 2020
 - Πρωτίστως οι εξαγωγικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Μεταποίησης προβλέπεται να υποστηριχθούν από το «Ε,Π, Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», κυρίως μέσω του προγράμματος «Επιχειρούμε Έξω»
- Επενδυτικός νόμος (No 4399/2016)
 - Προβλέπεται υπαγωγή σε ειδικό καθεστώς ενίσχυσης για εξωστρεφείς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με εξαγωγές στο 70% του κύκλου εργασιών, και ενίσχυση αυτών κατά 5% την τελευταία ζετία
 - Το απαιτούμενο ποσοστό εξαγωγών είναι υψηλό, Προτείνεται περιορισμός του στο 35%

Υπολογισμός οικονομικού αποτυπώματος με την μέθοδο εισροών-εκροών

■ Παραδοχές

- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
 - Η παραγωγή κάθε προϊόντος απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες ανεξάρτητα από το ύψος της παραγωγής
- Σταθερές τιμές
- Σταθερές καταναλωτικές προτιμήσεις
- Δεν υπάρχουν περιορισμοί στις παραγωγικές δυνατότητες των κλάδων

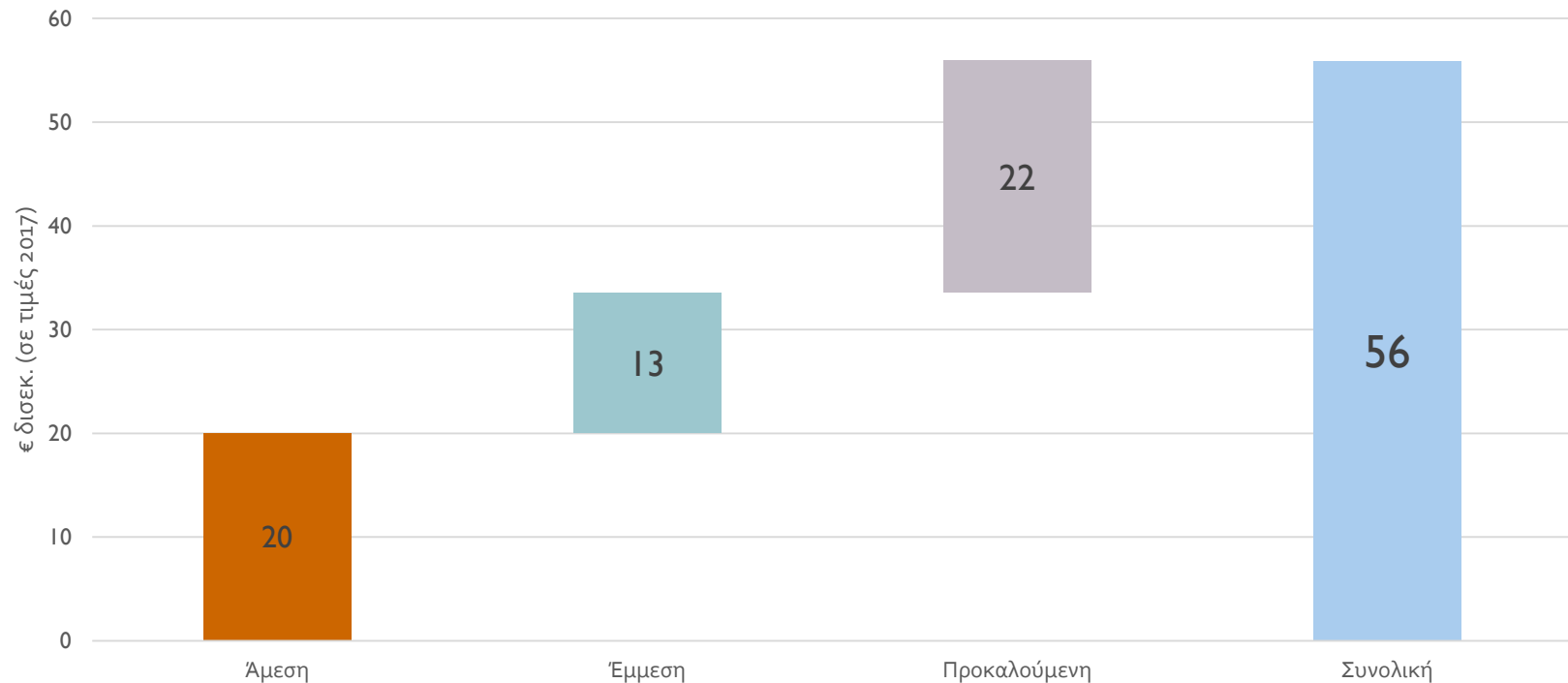
Μεταποιητικοί κλάδοι ανάλυσης (ταξινόμηση κατά NACE Rev. 2)

- Ορυχεία και λατομεία (B)
- Είδη διατροφής, ποτά, προϊόντα καπνού (C10-C12)
- Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, είδη ένδυσης, δέρμα και συναφή προϊόντα (C13-C15)
- Ξυλεία και προϊόντα από ξύλο και φελλό (εκτός από έπιπλα), είδη καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής (C16)
- Χαρτί και προϊόντα από χαρτί (C17)
- Υπηρεσίες εκτύπωσης και εγγραφής προεγγεγραμμένων μέσων (C18)
- Προϊόντα οπτάνθρακα και προϊόντα διύλισης πετρελαίου (C19)
- Χημικές ουσίες και προϊόντα (C20)
- Βασικά φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακευτικά σκευάσματα (C21)
- Προϊόντα από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες (C22)

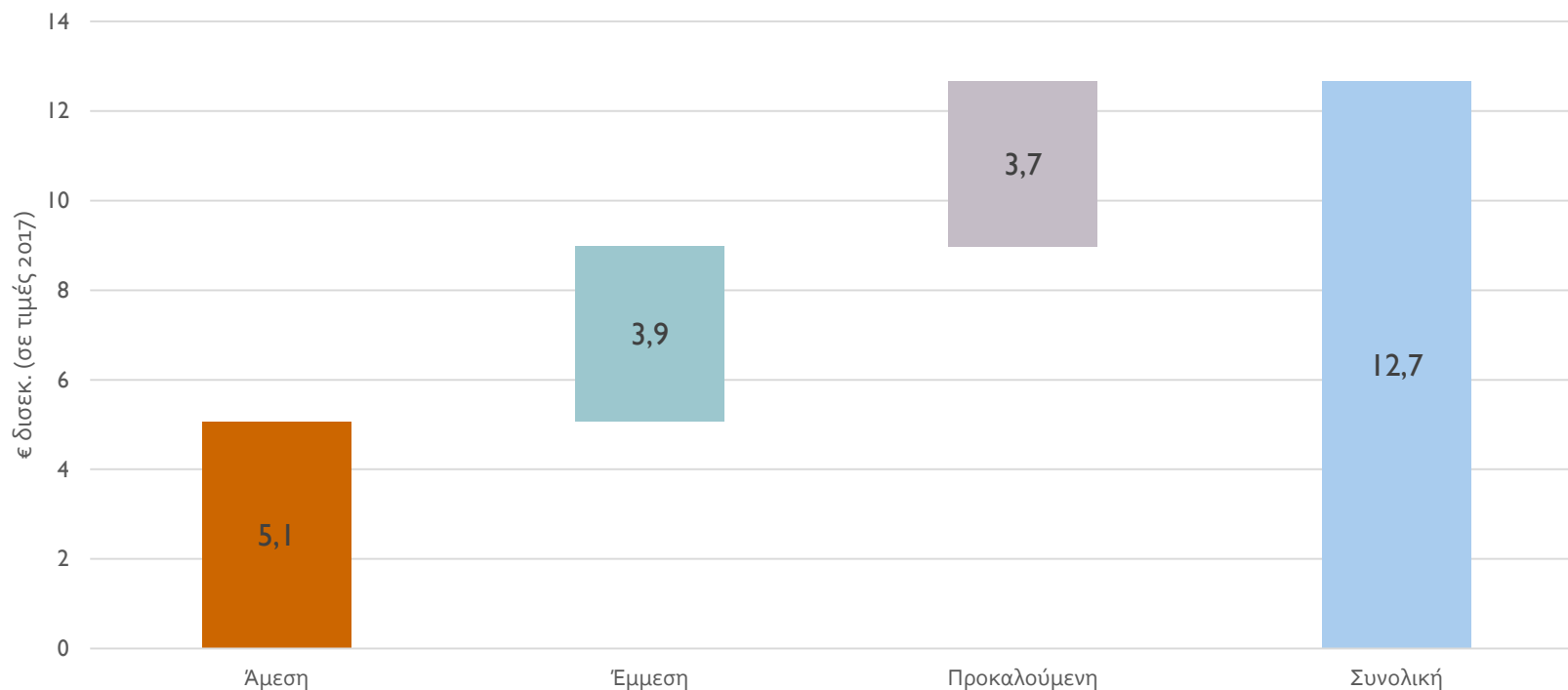
- Άλλα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα (C23)
- Βασικά μέταλλα (C24)
- Κατασκευασμένα μεταλλικά προϊόντα εκτός μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (C25)
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα (C26)
- Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός (C27)
- Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού π.δ.κ.α. (C28)
- Μηχανοκίνητα οχήματα, ρυμουλκούμενα και ημιρυμουλκούμενα (C29)
- Άλλος εξοπλισμός μεταφορών (C30)
- Έπιπλα, άλλα προϊόντα μεταποίησης (C31-C32)
- Υπηρεσίες επισκευής και εγκατάστασης μηχανημάτων και εξοπλισμού (C33)

Επίδραση στο ΑΕΠ

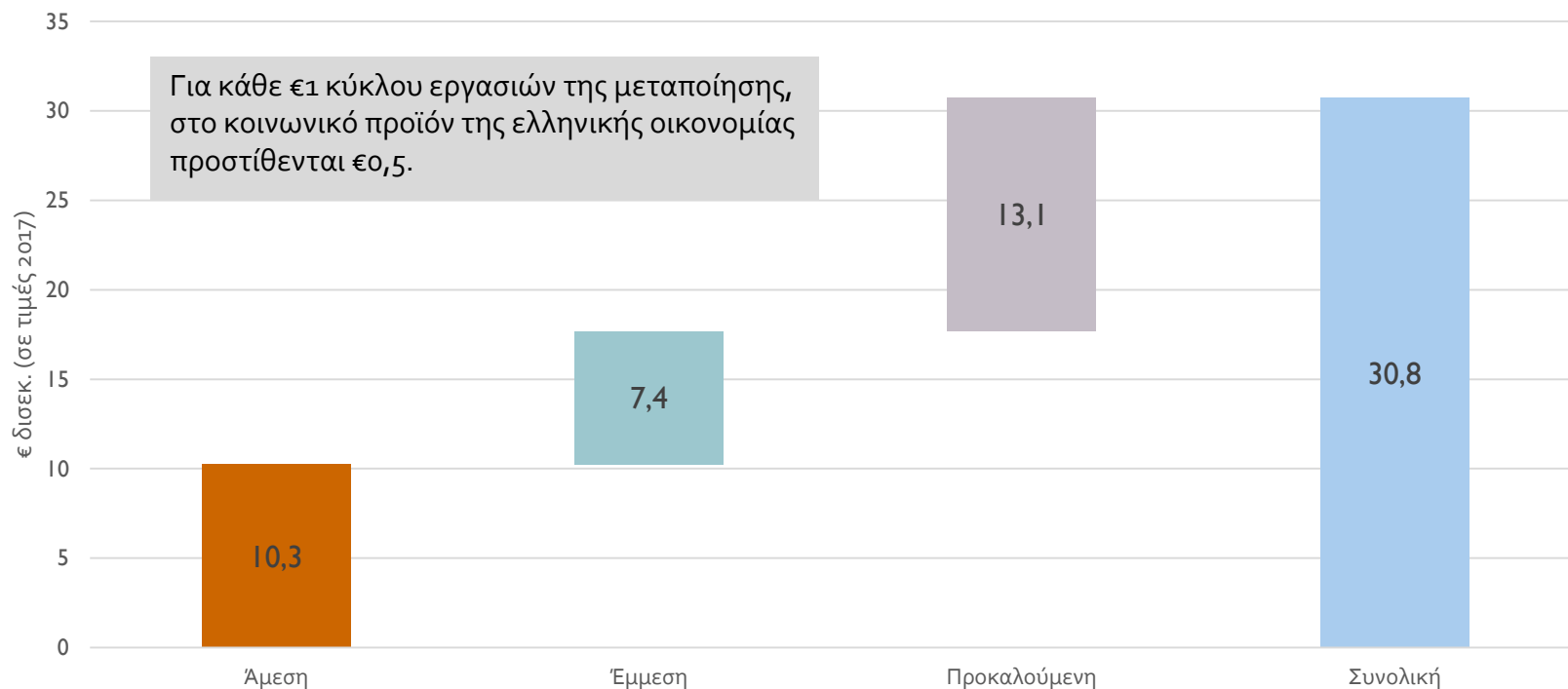
Η συνολική επίδραση στο ΑΕΠ φτάνει τα €56 δισεκ. (31% του ΑΕΠ)

Επίδραση στο εισόδημα από εργασία

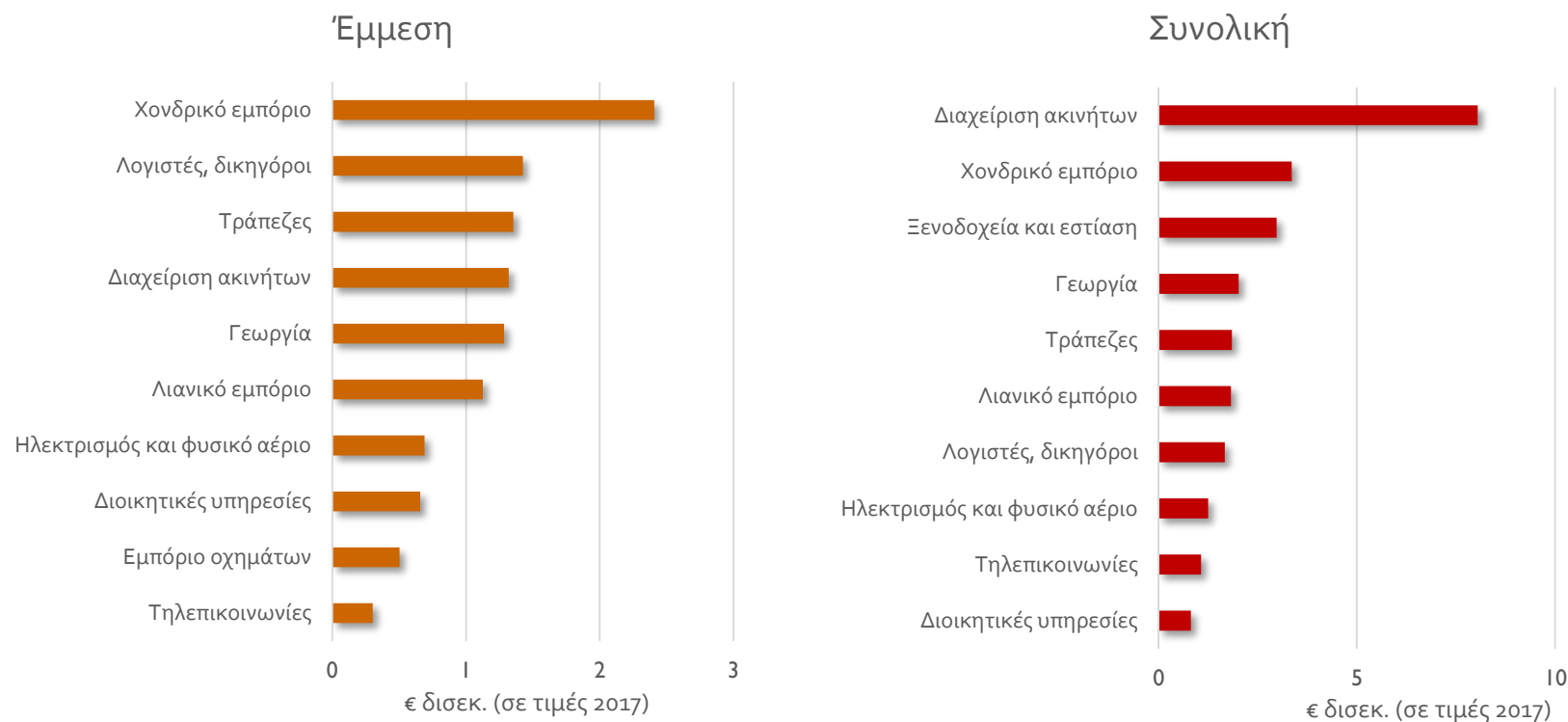
Η μεταποίηση προσφέρει άμεσα μισθούς ύψους €5,1 δισεκ.
(αντίστοιχη συνολική επίδραση: €12,7 δισεκ.)

Επίδραση στο κοινωνικό προϊόν

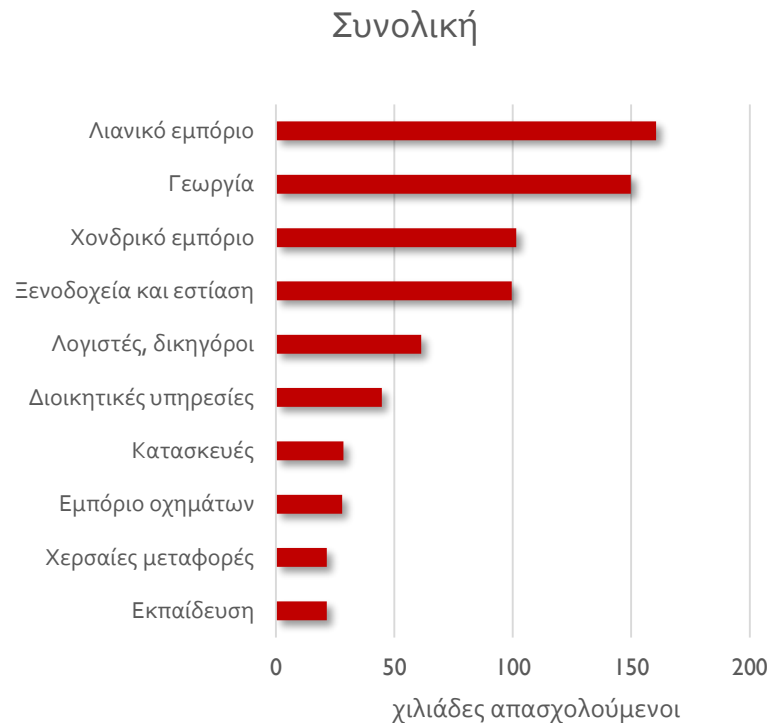
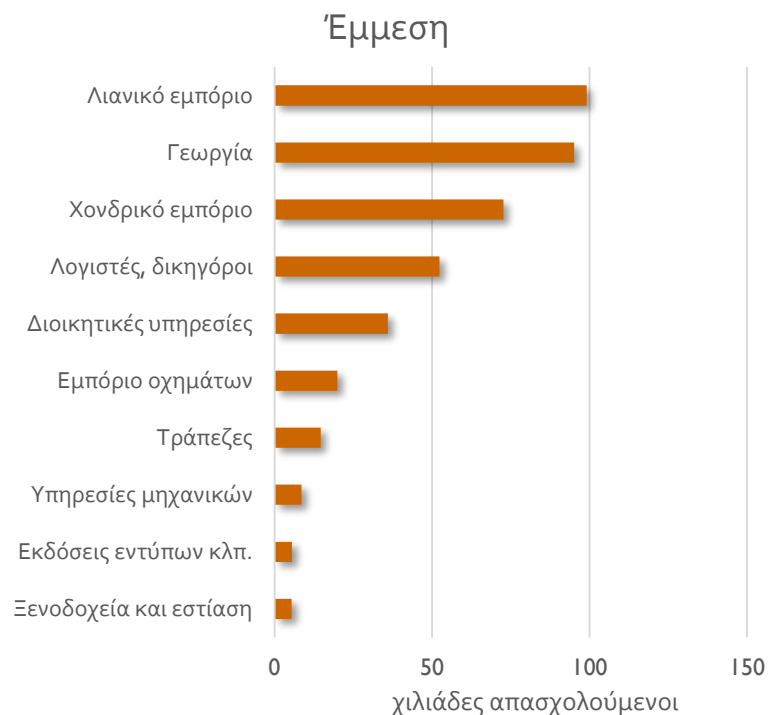
Το συνολικό κοινωνικό προϊόν της μεταποίησης (μισθοί, φόροι, εισφορές, σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) φτάνει τα €31 δισεκ.

Επίδραση στην προστιθέμενη αξία ανά κλάδο

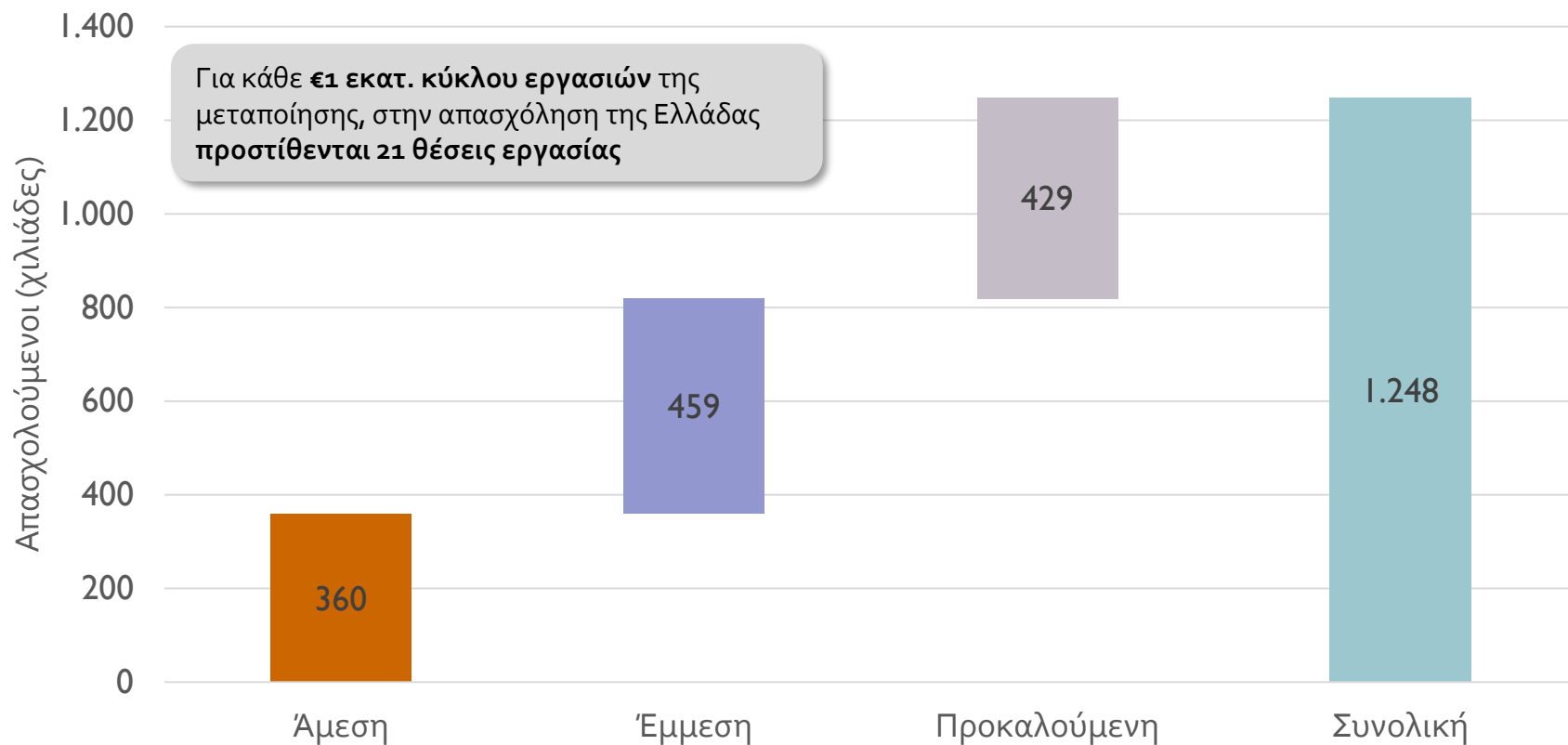
Κλάδοι που ωφελούνται από την μεταποιητική παραγωγή: Εμπόριο, τραπεζικές εργασίες, διαχείριση ακινήτων, υπηρεσίες λογιστών / δικηγόρων, ερευνητές / μηχανικοί

Επίδραση στην απασχόληση ανά κλάδο

Κλάδοι που ωφελούνται από την μεταποιητική παραγωγή σε όρους απασχόλησης: γεωργία, εμπόριο, υπηρεσίες λογιστών/δικηγόρων, ξενοδοχεία / εστίαση, logistics

Επίδραση στην απασχόληση

Συνολική επίδραση στην απασχόληση: ξεπερνά τις 1,2 εκατ. θέσεις εργασίας (30% της συνολικής απασχόλησης στην Ελλάδα)

Η μεταποίηση έχει ισχυρά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην ελληνική οικονομία

Μέγεθος	Πολλαπλασιαστής	Συνολική επίδραση, ως % του αντίστοιχου συνολικού μεγέθους στην Ελλάδα
Ακαθάριστη αξία παραγωγής	1,9	39%
Προστιθέμενη αξία	2,7	32%
ΑΕΠ	2,8	31%
Εισόδημα από εργασία	2,5	28%
Φόροι	3,3	27%
Εισφορές εργοδοτών	2,9	22%
Φόροι και εισφορές	3,2	26%
Απασχόληση	3,5	30%
Σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	3,6	26%
Κοινωνικό προϊόν	3,0	27%

Προτάσεις πολιτικής για τη Μεταποίηση

Βασικές προτεραιότητες και ενδεικτικά μέτρα υλοποίησης

Νέα βιομηχανική πολιτική της ΕΕ – βασικές προτεραιότητες & περιοχές παρεμβάσεων

Έξι περιοχές παρεμβάσεων για την εφαρμογή της νέας βιομηχανικής πολιτικής:

1. Εμβάθυνση Ενιαίας Αγοράς
 - Εκσυγχρονισμός συστήματος τυποποίησης, κανόνες αμοιβαίας αναγνώρισης, εκσυγχρονισμός πλαισίου για την πνευματική ιδιοκτησία, Βελτίωση δεξιοτήτων
2. Μετάβαση στην ψηφιακή εποχή
 - Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών σε συγκεκριμένους τομείς, πρωτοβουλίες για τυποποίηση των ΤΠΕ , συνδέσεις 5G και IoT, τεχνητή νοημοσύνη κλπ.
3. Μετασχηματισμός σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα
4. Επενδύσεις στη βιομηχανία του μέλλοντος
 - Διαμόρφωση στρατηγικής για διαμόρφωση πλεονεκτημάτων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε αλυσίδες αξίας παραγωγής νέων τεχνολογιών
5. Στήριξη βιομηχανικής καινοτομίας στη βάση (θεσμικές παρεμβάσεις και χρηματοδοτήσεις)
6. Διεθνοποίηση της παραγωγής- διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού

Προκλήσεις Μεταποίησης στην Ελλάδα

Ζητήματα με την υψηλότερη βαρύτητα για την ελληνική Μεταποίηση:

- Υψηλό κόστος ενέργειας και μετάβαση παραγωγής σε χαμηλές εκπομπές CO₂
- Μεγάλο μη μισθολογικό κόστος
- Υψηλή άμεση φορολογία
- Έλλειψη φορολογικών κινήτρων για επενδύσεις
- Περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, με υψηλό κόστος
- Εμπόδια – καθυστερήσεις στην αδειοδότηση νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων

Αλλά και επιμέρους θέματα:

- Διαμόρφωση ρυθμιστικού πλαισίου που ευνοεί τον ανταγωνισμό και ορθή εποπτεία αγορών
- Αξιοκρατία – διαφάνεια συμβάσεων με Δημόσιο τομέα
- Διεύρυνση – βελτίωση ηλεκτρονικών υπηρεσιών G2B
- Ευελιξία χρόνου εργασίας
- Μετάβαση στην Industry 4.0
- Ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης σε εταιρικά ζητήματα, ζητήματα εποπτείας αγοράς εργασίας
- Υποστήριξη συνεχούς κατάρτισης – εκπαίδευσης σε νέες δεξιότητες
- Διευθέτηση οφειλών και δανείων επιχειρήσεων και ζητήματα αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων – πτωχευτικό δίκαιο

Υψηλό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας

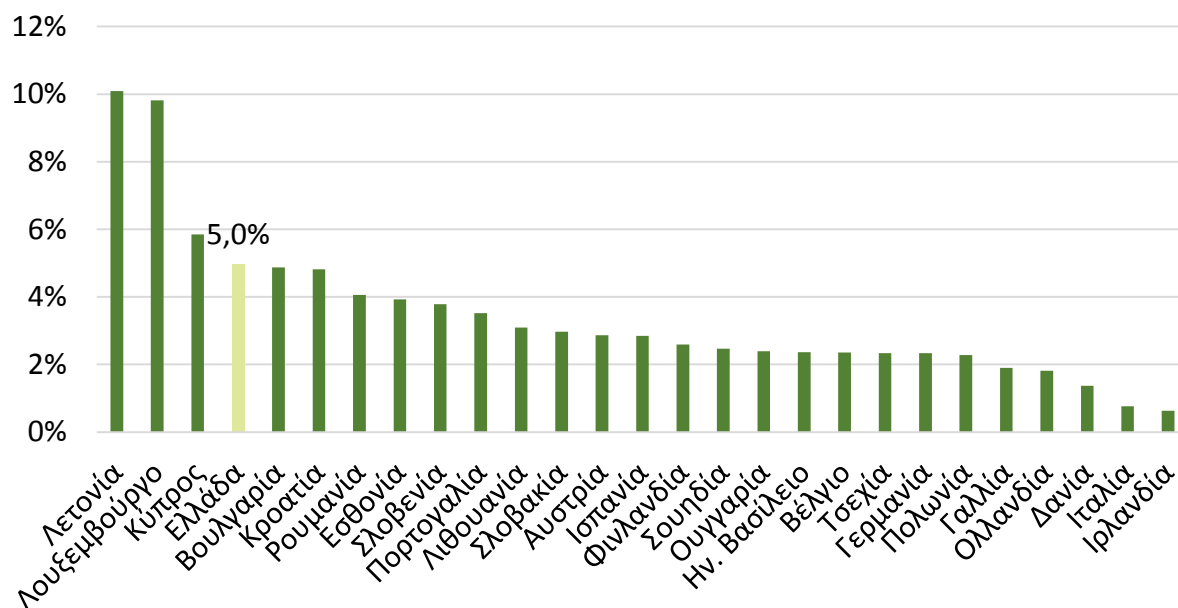
Χονδρεμπορική Τιμή Φορτίου Βάσης Q2 2018 - €/ MWh

Ην. Βασίλειο	60,1
Ελλάδα	55,8
Ιρλανδία	55,1
Γερμανία	36
Βουλγαρία	33,9
Μέσος όρος EU	43,8

Υψηλή επιβάρυνση από το ενεργειακό κόστος

Μερίδιο ενεργειακών αγαθών / σύνολο κόστους πρώτων υλών – υπηρεσιών (2016)*

* Τα μερίδια αφορούν σε επιχειρήσεις από τον τομέα της Μεταποίησης.

Πηγή: Structural Business Statistics, Eurostat

Το μερίδιο του κόστους των ενεργειακών αγαθών στο συνολικό κόστος της Μεταποίησης εγχωρίως είναι ένα από τα υψηλότερα πανευρωπαϊκά

Βασικό βήμα η μείωση ενεργειακού κόστους της βιομηχανίας

- Εγχώρια αγορά ΗΕ: υποχρεωτική ημερήσια αγορά (pool), χωρίς δυνατότητα σε μια μεσαία βιομηχανία να υπογράψει προθεσμιακό συμβόλαιο με φυσική παράδοση χωρίς η ενέργεια να διέλθει από το pool: εστίες μεταβλητότητας (π.χ. διακύμανση τιμής αγοράς ηλ. ενέργειας).
- Μεγάλος αριθμός προσαυξήσεων χρεώσεων και φόρων (διαφορά ΕΦΚ Μέσης – Υψηλής Τάσης, αύξηση ΥΚΩ, χρέωση Δικτύου Μεταφοράς, χρέωση ΔΕΔΔΗΕ, χρέωση CO₂, ΔΕΤΕ, ΕΤΜΕΑΡ)

Απαραίτητη μετάβαση σε ανταγωνιστική αγορά ενέργειας: target model ΕΕ

- Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας: Σταδιακά θα περιλαμβάνει προθεσμιακή αγορά, αγορά εξισορρόπησης και ενδο-ημερήσια αγορά και αγορά επόμενης ημέρας
 - Καθυστερήσεις στην εφαρμογή (από αρχές 2019;) όπως και η σύνδεση με γειτονικές χώρες (coupling)
-
- Περιορισμός φόρων – χρεώσεων: Π.χ. εξίσωση ΕΦΚ μέσης και υψηλής τάσης
 - Σε ευρωπαϊκό επίπεδο λαμβάνονται μέτρα στήριξης βιομηχανίας (ενισχύσεις για ενέργεια και περιβάλλον), διακοψιμότητα, μείωση τελών υπέρ ΑΠΕ για βιομηχανίες εντάσεως ενεργείας.
 - Χρειάζονται ανάλογες δράσεις, ώστε και η εγχώρια βιομηχανία να παραμείνει ανταγωνιστική και να αμβλυνθούν οι κίνδυνοι από την αβεβαιότητα των τιμών σε κλάδους έντασης ενεργείας, αλλά και μικρομεσαίες μονάδες

Μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων

Αξιοποίηση ευκαιριών στο πλαίσιο της προτεραιότητας της νέας βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ, για εξέλιξη - μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα

Δέσμη μέτρων για την καθαρή ενέργεια

Μέτρα για την επιτάχυνση και εδραίωση της ενεργειακής μετάβασης της οικονομίας της ΕΕ

Στόχος η αύξηση του ανταγωνισμού στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και η επέκταση της αγοράς σε νέα μοντέλα υπηρεσιών και επιχειρηματικής δραστηριότητας

Θέσπιση ευνοϊκού πλαισίου για τη στήριξη της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, μέσω βραχυπρόθεσμων μέτρων, για τη βιομηχανία, καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο

Πλαίσιο αποσβέσεων στη βιομηχανία αποτρεπτικό για επενδύσεις

Ποσοστά ετήσιων αποσβέσεων (2016)*

Χώρα	Σταθερή μέθοδος απόσβεσης % ετήσιας απόσβεσης	Φθίνουσα μέθοδος απόσβεσης % ετήσιας απόσβεσης	Χώρα	Σταθερή μέθοδος απόσβεσης % ετήσιας απόσβεσης	Φθίνουσα μέθοδος απόσβεσης % ετήσιας απόσβεσης
Αυστρία	14,29%	-	Κροατία	50,00%	-
Βέλγιο	7,87%	28,57%	Κύπρος	20,00%	-
	14,29%	-	Λετονία	-	40,00%
Βουλγαρία	30,00%	-	Λιθουανία	-	40,00%
Γαλλία	7,07%	32,14%	Λουξεμβούργο	8,00%	30,00%
Γερμανία	14,29%	-	Μάλτα	20,00%	-
Ελβετία	-	30,00%	Νορβηγία	-	30,00%
Ελλάδα	10,00%	-	Ολλανδία	14,29%	-
Ηνωμένο Βασίλειο	-	18,00%	Ουγγαρία	50,00%	-
ΗΠΑ	4,46%	28,58% ¹	ΠΓΔΜ	-	28,57%
	8,93%	-	Πολωνία	10,00%	-
Ιαπωνία	6,55%	20,00%	Πορτογαλία	-	35,71%
Ιρλανδία	12,50%	-	Ρουμανία	50,00%	-
Ισπανία	13,60%	-		8,33%	-
Ισπανία	-	17,55%	Σλοβενία	20,00%	-
Ιταλία	12,50%	-	Σουηδία	-	30,00%
	6,25%	-	Τουρκία	8,68%	28,57%
Καναδάς	-	50,00% ¹	Φινλανδία	-	50,00%

* Αναφέρεται ο μέγιστος συντελεστής σε κάθε χώρα. Τα δεκαδικά ψηφία οφείλονται στην αναγωγή των ποσοστών αποσβέσεων, προκειμένου τα στοιχεία να είναι μεταξύ τους συγκρίσιμα. Όταν η διάρκεια της απόσβεσης εξαρτάται από τη χρήσιμη ζωή του στοιχείου ενεργητικού, για τον υπολογισμό του ποσοστού αποσβέσεων γίνεται η υπόθεση ότι ο χρόνος για πλήρη απόσβεση είναι επτά έτη.

¹ Το πρώτο έτος πραγματοποιείται η μισή απόσβεση

Πηγή: Πίνακας A-7, Effective tax levels using the Devereux / Griffith methodology, ZEW for the EU Commission (2016)

Από τους χαμηλότερους συντελεστές σταθερής απόσβεσης εγχωρίως, χωρίς όμως δυνατότητα υψηλής φθίνουσας απόσβεσης αρχικά, όπως σε άλλες χώρες που έχουν και μικρούς σταθερούς συντελεστές.

Προτάσεις πολιτικής για διευκόλυνση αποσβέσεων

Επιτάχυνση αποσβέσεων νέων επενδύσεων μηχανών και μηχανολογικού εξοπλισμού

Εντός κρίσης, επιβραδύνθηκε από 1/1/2013 στην Ελλάδα ο ρυθμός απόσβεσης μηχανημάτων στις βιομηχανικές επενδύσεις, σε 10 έτη, έναντι της έως τότε δυνατότητας επιλογής μεταξύ 4, 5, 6, 7 ή 10 ετών

Αποτέλεσμα: βραδύτερες αποσβέσεις αύξησαν τα φορολογητέα κέρδη και περιορίσαν τα διαθέσιμα κεφάλαια και τη δυνατότητα επενδύσεων επιχειρήσεων, σε περίοδο χρηματοδοτικής στενότητας.

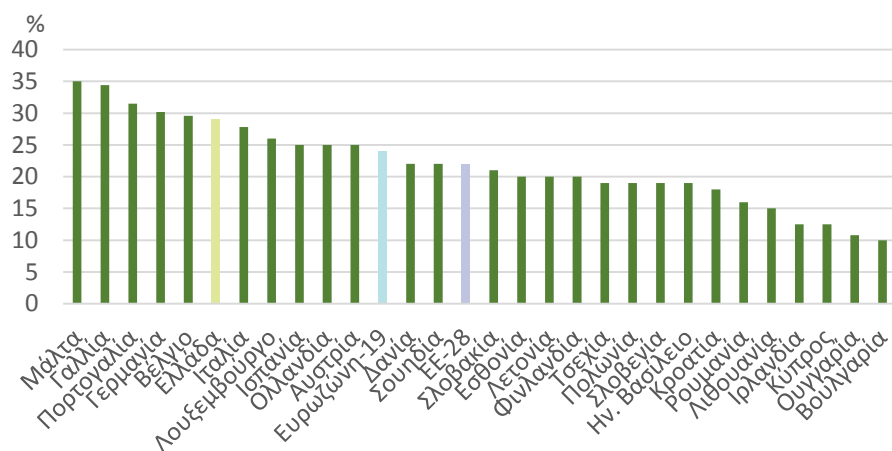
Προτείνεται επιτάχυνση των αποσβέσεων επενδύσεων σε μηχανήματα - εξοπλισμό, με δυνατότητα ολοκλήρωσης σε χρονικό διάστημα 3 έως 10 ετών, επιλογή που θα έγκειται σε κάθε επιχείρηση ανάλογα με τον παραγωγικό - επενδυτικό κύκλο της.

Έτσι οι βιομηχανίες θα αναβάλλουν - δεν θα αποφύγουν - την πληρωμή μέρους των φόρων στην πρώτη περίοδο της επένδυσης και θα έχουν μεγαλύτερη ρευστότητα σε μια περίοδο επενδύσεων.

Σημαντική φορολογική επιβάρυνση επιχειρήσεων

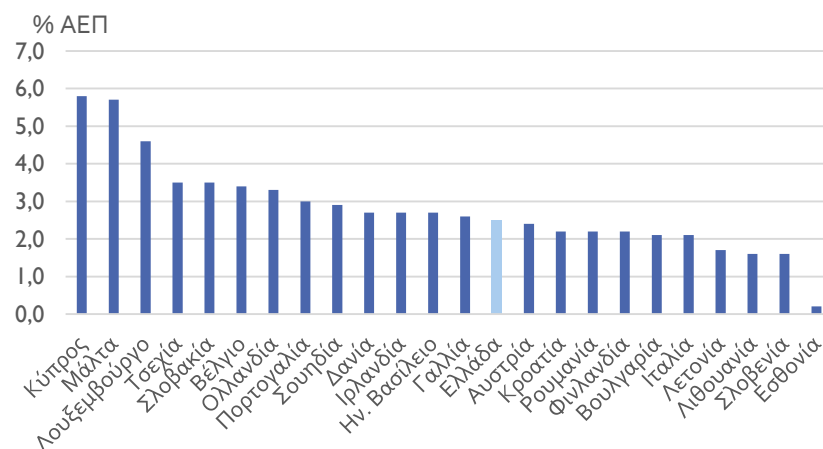
Μέγιστοι συντελεστές φορολογίας νομικών προσώπων (2018)*

*Ορισμένες χώρες έχουν και συντελεστές για χαμηλά κέρδη ή ειδικούς φορολογικούς συντελεστές, πχ. για επενδύσεις με έκδοση νέων μετοχών. Η Ελλάδα δεν συμπεριλαμβανόταν σε αυτές το 2018.

Πηγή: The Global Competitiveness Report 2017–2018, World Economic Forum

Έσοδα από τους φόρους σε εισόδημα - κέρδη των επιχειρήσεων (2016)

Πηγή: Eurostat

Διαχρονικά υψηλός φορολογικός συντελεστής νομικών προσώπων διαχρονικά στην Ελλάδα

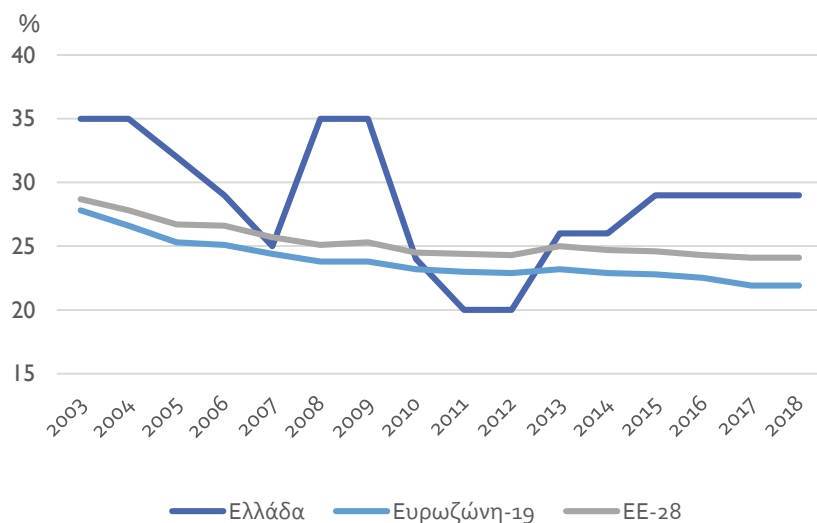
- Στρέφει επενδύσεις σε χώρες τις περιφέρειας της ΕΕ με χαμηλότερους συντελεστές

Παρά τον υψηλό συντελεστή, τα έσοδα υπολείπονται των περισσότερων χωρών της ΕΕ

Η υψηλή, μεταβαλλόμενη φορολογία αντικίνητρο για επενδύσεις

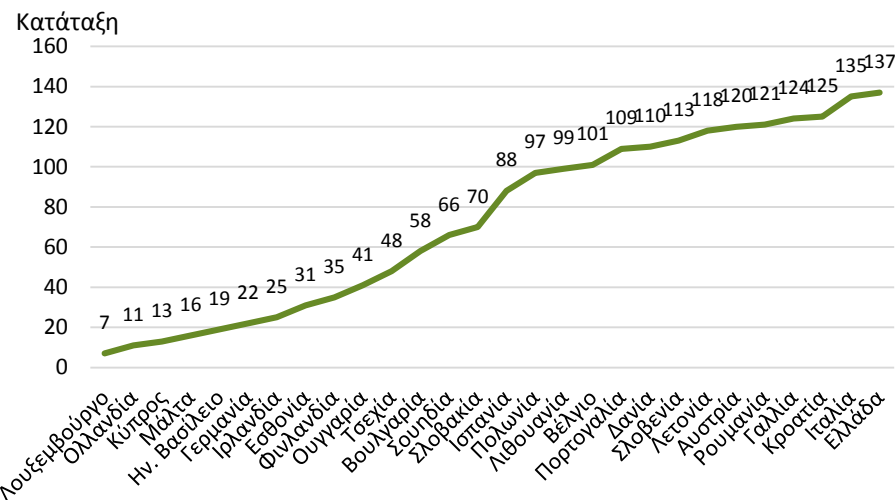
Υψηλή μεταβλητότητα φορολογικού συντελεστή νομικών προσώπων

Πηγή: Taxation trends 2018, DG Taxation and Customs Union

Αλλαγή φορολογικού συντελεστή 4 φορές την περίοδο 2010 – 2015
Έχει κυρωθεί μείωσή του από το 29% στο 26% για τα εισοδήματα – κέρδη του 2019 (ν.4472/2017)

Επίδραση φορολογίας στα επενδυτικά κίνητρα

Πηγή: The Global Competitiveness Report 2017–2018, World Economic Forum

Τελευταία το 2017 μεταξύ 137 χωρών η Ελλάδα ως προς την επίδραση της φορολογίας στην επενδυτική δραστηριότητα

Προτάσεις για φορολογία νομικών προσώπων

Στη σωστή κατεύθυνση η σταδιακή μείωση του συντελεστή άμεσης φορολογίας κατά 4 μονάδες, αλλά με μικρή ταχύτητα

- Επιτάχυνση μείωσης συντελεστή (1 μονάδα το 2019, δύο το 2020, μία 2021)
- Η μείωση συμβάλει στην πρωτοβουλία της ΕΕ για Κοινή, Ενοποιημένη Βάση Φορολογίας Εταιρειών, στόχος νέας Βιομηχανικής Πολιτικής της ΕΕ

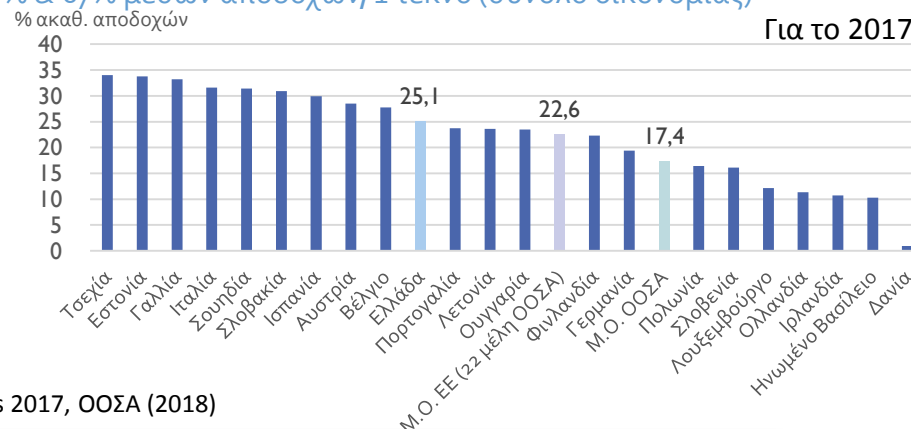
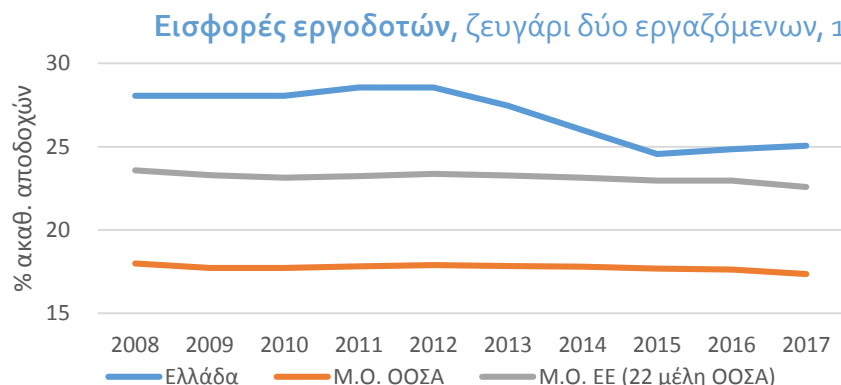
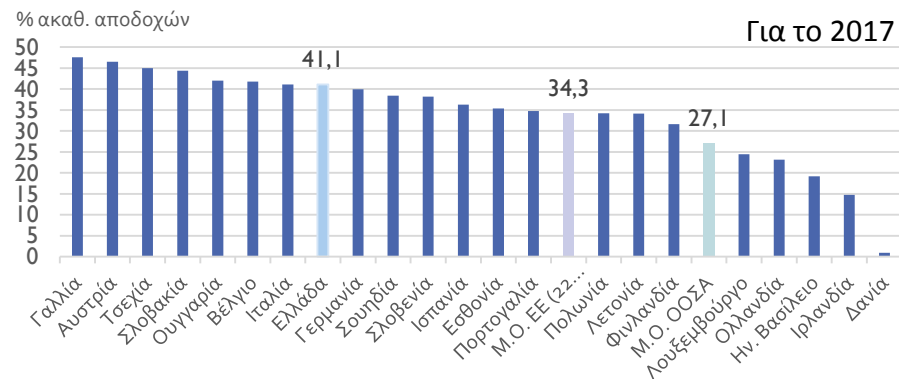
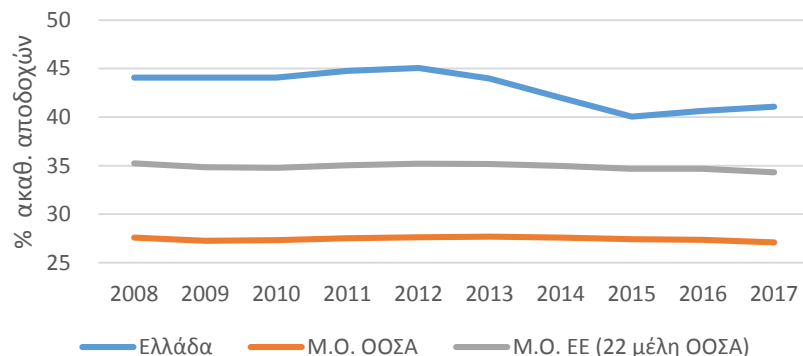
- Μείωση φορολογικού συντελεστή για **μεγάλης κλίμακας επενδύσεις ή/και που δημιουργούν πολλές θέσεις εργασίας**
- Λόγω πιστωτικής στενότητας, **φορολογικά κίνητρα για άντληση / προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό** (π.χ. δάνεια από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού, επενδυτικά κεφάλαια από την αλλοδαπή)
- **Ενίσχυση φορολογικών κινήτρων για δαπάνες σε Ε&Α** (εγκαταστάσεις, εξοπλισμός, κατοχύρωση πνευματικών δικαιωμάτων)

Παροχή κινήτρων μέσω φορολογίας, με γνώμονα τη διευκόλυνση των επενδύσεων

Υψηλό μη μισθολογικό εργατικό κόστος

Εισφορές εργοδοτών & εργαζομένων, ζευγάρι δύο εργαζόμενων, 100% & 67% μέσων αποδοχών, 1 τέκνο (σύνολο οικονομίας)

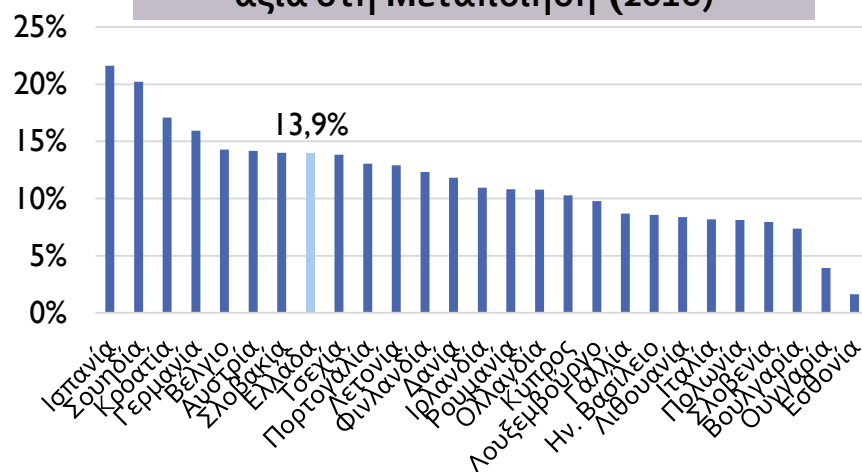
Πηγή: Taxing Wages 2017, ΟΟΣΑ (2018)

Παρά τη μείωση ασφαλιστικών εισφορών από 2013: παραμένουν υψηλότερες από Μ.Ο. ΟΟΣΑ και ΕΕ, τόσο για τους εργαζόμενους, όσο και στους εργοδότες
 Το 41,1% των ακαθ. αποδοχών οικογένειας με 2 εργαζόμενους καταβάλλεται σε ασφαλιστικές εισφορές

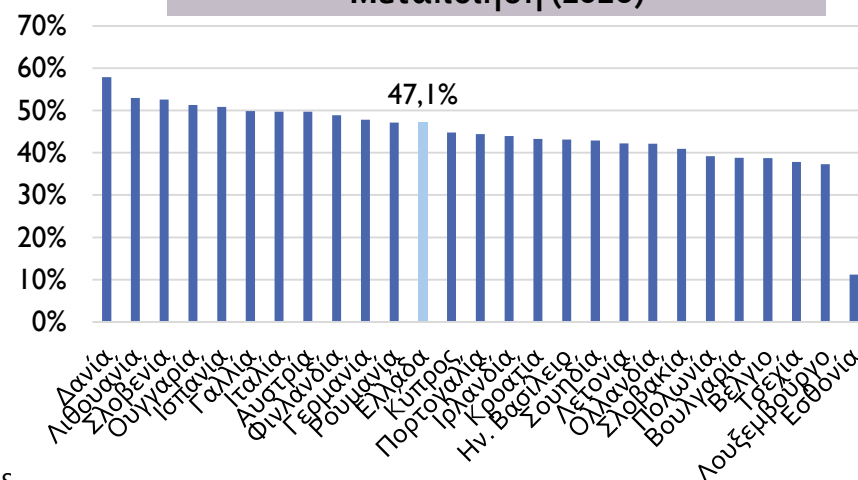
- Αντικίνητρο για προσλήψεις, αλλά και πρόσκομμα στην υποχώρηση της υψηλής ανεργίας, ιδίως μεταξύ νέων

Συγκράτηση μισθολογικής δαπάνης

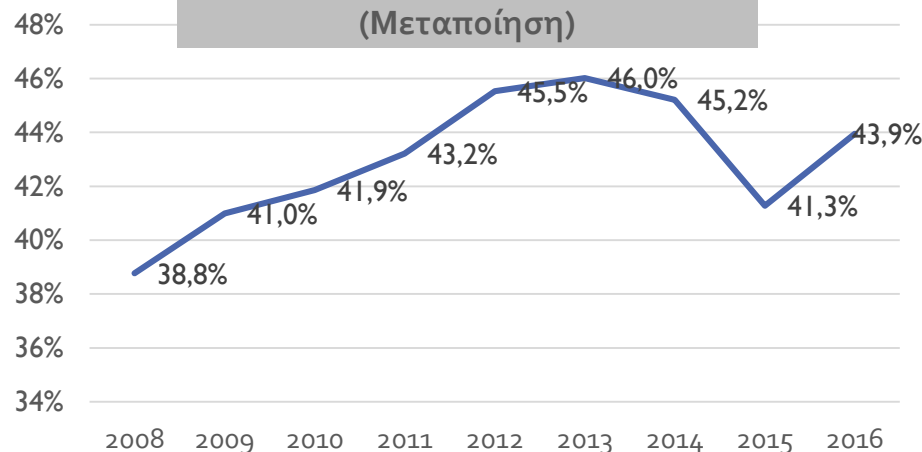
Ασφαλιστικές εισφορές / προστιθέμενη αξία στη Μεταποίηση (2016)

Μισθοί - αμοιβές / προστιθέμενη αξία στη Μεταποίηση (2016)

Μισθοί - αμοιβές/προστιθέμενη αξία (Μεταποίηση)

- Παρά την υψηλή αναλογία ασφαλιστικών εισφορών / προστιθέμενης αξίας εγχωρίως στη Μεταποίηση, το μερίδιο μισθών – αμοιβών είναι υψηλότερο από τις περισσότερες χώρες της ΕΕ
- Η αναλογία μισθών–αμοιβών/προστ. αξία έχει αυξηθεί 5 ποσοστιαίες μονάδες στην περίοδο της κρίσης
 - Ένδειξη μικρών αναπροσαρμογών στους μισθούς στη Μεταποίηση

Απαραίτητη περαιτέρω μείωση εισφορών

Παρεμβάσεις στις εργοδοτικές εισφορές την περίοδο των Προγραμμάτων Προσαρμογής 2010 – 2018

- 2011: Αύξηση ποσοστού εισφοράς υπέρ κλάδου ανεργίας ΟΑΕΔ κατά 0,5% (σε 3,17%)
- 2012: Κατάργηση εισφοράς 0,75% υπέρ ΟΕΚ και 0,35% υπέρ ΟΕΕ
- 2014: Μείωση εισφορών κατά 2,9%
- 2016: Αύξηση εισφοράς υπέρ ΕΤΕΑ κατά 0,5% (σε 3,5%)
- 2019 – 2022: Προβλέπεται μείωση εισφοράς υπέρ ΕΤΕΑ 0,25% από 1/6/2019 και επιπλέον 0,25% από 1/6/2022 (ν.4387/2016)

Προτεινόμενες παρεμβάσεις πολιτικής

Προς τα κάτω αναπροσαρμογή εισφορών, προκειμένου το μη μισθολογικό εργατικό κόστος να μην αποτελεί συγκριτικό μειονέκτημα έναντι ανταγωνιστικών οικονομιών στην ΕΕ, ιδίως περιφερειακών (π.χ. Πορτογαλία, Βουλγαρία)

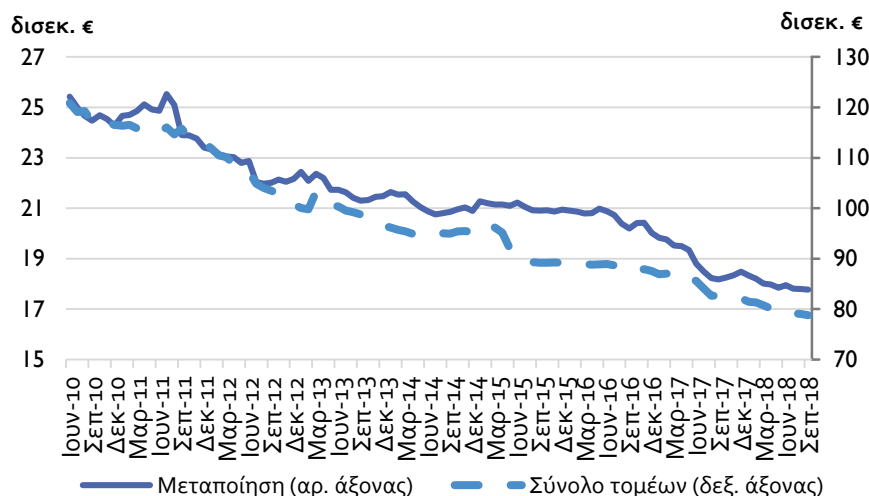
- Μείωση εισφορών εκτός αυτών για σύνταξη και ασθένεια: σταδιακή μείωση υπέρ ΟΑΕΔ, για εργοδότες και εργαζόμενους, ανάλογα με το επίπεδο ανεργίας (π.χ. κατάργηση αύξησης εισφοράς κατά 0,5% για αμφότερους, του Ν.3986/2011, για ανεργία <15%)

Ειδικά για τους νέους, που ακόμα πλήττονται εντονότερα από την ανεργία, το μη μισθολογικό κόστος μπορεί να περιοριστεί με επιδότησή του από το κράτος

- Κρατικός Προϋπολογισμός 2019: Κρατική επιδότηση 50% των εργοδοτικών εισφορών για εργαζόμενους έως 24 ετών (προϋπολογισμός €51 εκατ.)

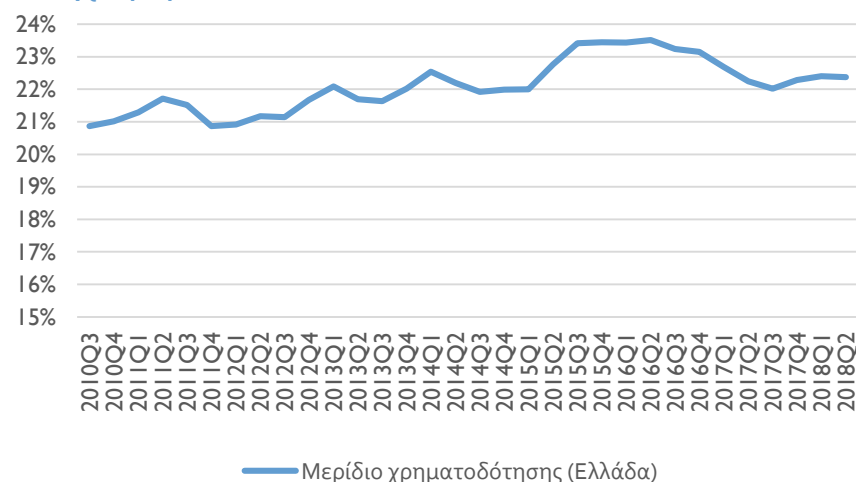
Εξέλιξη τραπεζικού δανεισμού στη Μεταποίηση

Δάνεια προς επιχειρήσεις της Μεταποίησης*

* Υπόλοιπο ποσό δανείων. Περιλαμβάνει τον κλάδο Ορυχείων - Λατομείων
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Μερίδιο δανείων στη Μεταποίηση* στο σύνολο δανείων μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων

* Υπόλοιπο ποσό δανείων Περιλαμβάνει τον κλάδο Ορυχείων - Λατομείων
Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος / ΕΚΤ

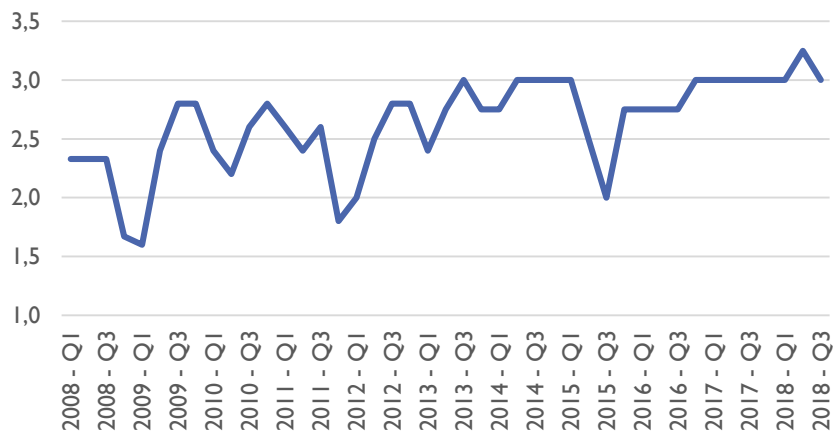
Έντονη υποχώρηση τραπεζικού δανεισμού στη Μεταποίηση την περίοδο των Προγραμμάτων Οικονομικής Προσαρμογής (συνολικά -30%). Αλλά ελαφρώς ηπιότερη από το σύνολο των κλάδων (-34,6%)

Το μερίδιο των δανείων στη Μεταποίηση στο σύνολο των δανείων μη – χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ενισχύθηκε, σε 22,5% το γ' τρίμ. '18 (+1,6 ποσοστιαίες μονάδες από 2010)

Αυστηρότερα κριτήρια – υψηλότερα επιτόκια

Αλλαγές στα πιστωτικά κριτήρια δανείων προς επιχειρήσεις (μακροπρόθεσμα δάνεια)

1= Έγιναν πολύ πιο αυστηρά, 3 = Αμετάβλητα, 5 = Χαλάρωσαν πολύ

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Επιτόκια δανείων* προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ιαν. - Σεπτ. 2018
Ελλάδα	5.2	6.5	6.6	6.3	5.8	5.1	4.9	4.5	4.1
Μ.Ο. Ευρωζώνη	2.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.3	1.9	1.8	1.7
Γερμανία	3.2	3.5	2.9	2.6	2.5	2.1	1.9	1.7	1.6
PICS**	4.2	5.1	5.1	4.8	4.5	3.6	3.1	2.8	2.6

* Για το σύνολο των υφιστάμενων δανείων

** Πορτογαλία, Ιρλανδία, Κύπρος, Ισπανία

Πηγή: ΕΚΤ

Συνεχής αυστηροποίηση κριτηρίων μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης επιχειρήσεων

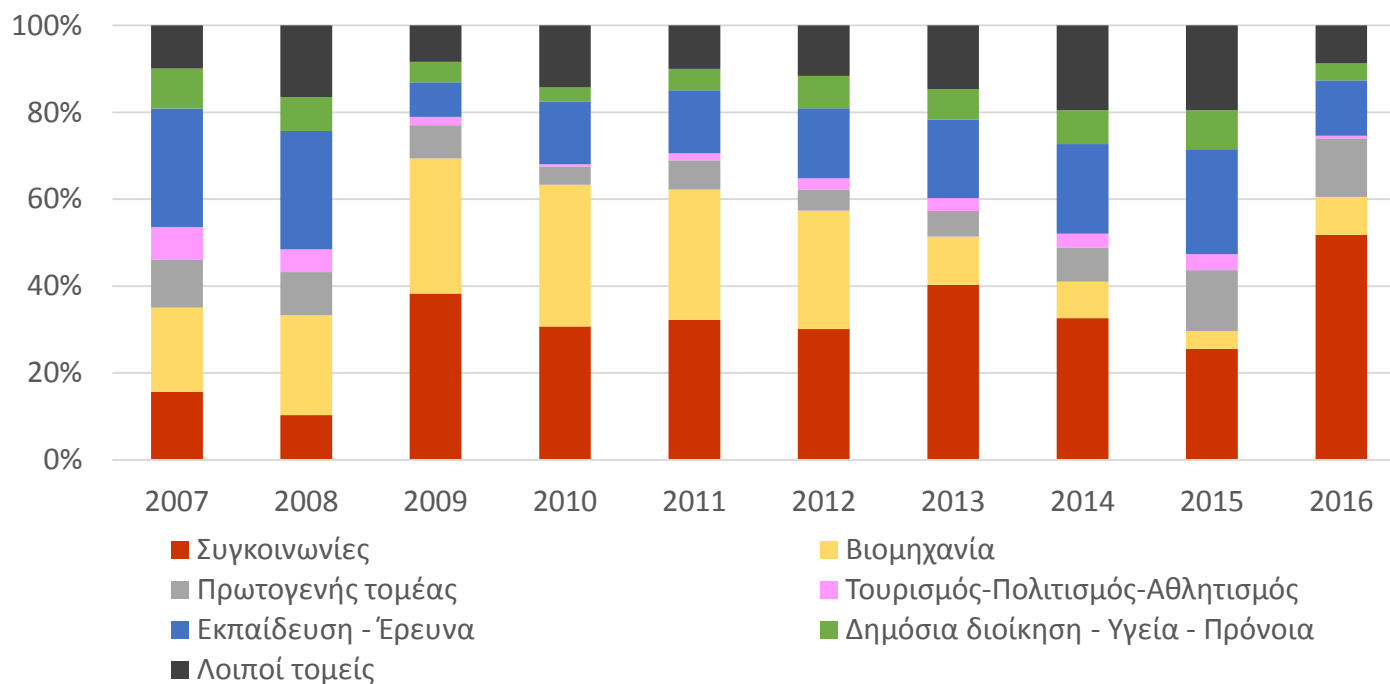
Επιτόκιο δανεισμού μη τραπεζικών επιχειρήσεων εγχωρίως παραμένει αρκετά υψηλότερο του μέσου όρου Ευρωζώνης και άλλων «μνημονιακών» χωρών

Στην περίοδο Ιαν. – Σεπτ. 2018 το επιτόκιο εγχωρίως ήταν 2,4% και 1,5% αντίστοιχα υψηλότερο

Σημαντική μείωση συγχρηματοδοτούμενων επενδύσεων στη Μεταποίηση

Μερίδιο τομέων στις συγχρηματοδοτούμενες από την ΕΕ επενδύσεις

Πηγή: Απολογισμοί Κρατικού Προϋπολογισμού, Υπουργείο Οικονομικών

- Μερίδιο Μεταποίησης στα συγχρηματοδοτούμενα (Κοινοτικοί, εθνικοί πόροι) έργα υπέστη τη μεγαλύτερη κάμψη το 2010 -2016: -22 ποσοστιαίες μονάδες
- Αντιθέτως, άνοδος ίδιας έκτασης στο μερίδιο των Συγκοινωνιών (οδικά δίκτυα)

Περιορισμένη η δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων από το τραπεζικό σύστημα

Η εγχώρια δημοσιονομική κρίση, που επέφερε έξοδο από τις αγορές κεφαλαίου, αύξησε τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και μείωσε τις καταθέσεις, έχει περιορίσει σημαντικά τα περιθώρια ενίσχυσης ρευστότητας από τις τράπεζες

Καταθέσεις ιδιωτικού τομέα (νοικοκυριά – μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις): **-68% στην περίοδο Απριλίου 2010 – Σεπτεμβρίου 2018**, από €218,5 δισεκ. σε €130,1 δισεκ.

Μη εξυπηρετούμενα και αβέβαιης είσπραξης δάνεια τραπεζών: **€88,6 δισεκ. ή 47,6% του συνόλου των δανείων τον Ιούνιο 2018**. Εξ' αυτών, €50,7 δισεκ. είναι επιχειρηματικά (48,3% των δανείων προς επιχειρήσεις)

Απαραίτητη η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών δυνατοτήτων για τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, πέρα από το τραπεζικό σύστημα

Διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία για τη Μεταποίηση

Δεδομένης της πτώσης στις ενισχύσεις στη Μεταποίηση μέσω **ΕΣΠΑ 2014 - 2020**, υφίσταται δυνατότητα διεύρυνσής τους στα προσεχή έτη. Είναι εφικτή μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων:

- 1) **Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»**
Μπορεί να υποστηρίξει επενδύσεις για:
 - Επέκταση περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές
 - Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργεια
 - Έρευνα και Καινοτομία, συνέργειες επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα - τριτοβάθμια εκπαίδευση
 - Νέες ιδέες για καινούργιες επιχειρήσεις (π.χ. φυτώρια επιχειρήσεων)
- 2) **13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα:** Υποστηριζόμενοι κλάδοι ανά NUTS II περιφέρεια εκείνοι που προάγουν τη στρατηγική της ΕΕ για «Έρευνα και Καινοτομία, για Έξυπνη Εξειδίκευση» (RIS3)
 - Τα είδη επενδύσεων που μπορούν να υποστηριχθούν μέσω ΠΕΠ επίσης εξαρτώνται ανά περιφέρεια από τους κλάδους οι οποίοι προάγουν την RIS3

Διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία για τη Μεταποίηση

Δυνατότητες ενισχύσεων από τον Επενδυτικό Νόμο (Ν. 4399/2016)

- Εξαιρούνται από τα καθεστώτα περιφερειακής ενίσχυσης ορισμένοι μεταποιητικοί κλάδοι: δραστηριότητες Ορυχείων - Λατομείων

Επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών μέσω περιφερειακών ενισχύσεων:

- **Επενδύσεις σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού**, π.χ. κατασκευή, επέκταση κτηρίων, ειδικών - βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτηρίων
- **Αγορά από ΜμΕ του συνόλου των παγίων στοιχείων ενεργητικού** (κτήρια, μηχανήματα, λοιπός εξοπλισμός) ή μέρους αυτών
- **Επενδύσεις σε άυλα στοιχεία ενεργητικού**, π.χ. αγορά δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, ευρεσιτεχνιών, συστήματα διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, προμήθεια - εγκατάσταση λογισμικού και
- **Μισθολογικό κόστος νέων θέσεων εργασίας** που δημιουργούνται από επενδυτικό σχέδιο, για δύο έτη.

Προσδιορίζονται από το νόμο **ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων**, οι οποίες αφορούν σε εξωστρεφείς ΜμΕ, καινοτόμες ΜμΕ, επιχειρήσεις με αύξηση της απασχόλησής τους, επενδυτικά σχέδια υλοποιούνται στους κλάδους ΤΠΕ και Αγροδιατροφής κ.ά.

- Χαλάρωση προϋποθέσεων επιλεξιμότητας για τις ειδικές κατηγορίες, π.χ. για εξωστρεφείς επιχειρήσεις

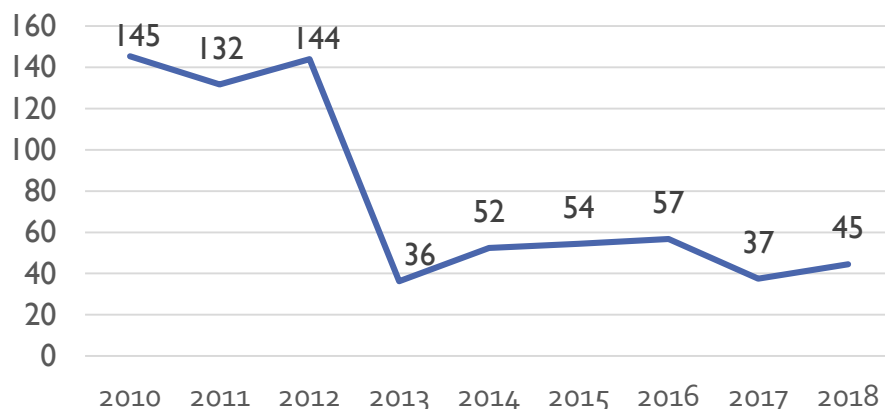
Αξιοποίηση χρηματοδότησης μέσω κεφαλαιαγορών

Βελτίωση αδειοδότησης νέων επιχειρήσεων, παραμένουν άλλα αδειοδοτικά - ρυθμιστικά προσκόμματα

Εξέλιξη κατάταξης ως προς την ευκολία ίδρυσης επιχείρησης*

* Κατάταξη προσαρμοσμένη ως προς το μέσο αριθμό των αξιολογούμενων χωρών την περίοδο 2010 – 2018 (188 χώρες) **Πηγή:** Εκθέσεις Doing Business 2011 – 2019, The World Bank

Σημαντική βελτίωση κατάταξης της Ελλάδας ως προς την ευκολία ίδρυσης επιχείρησης λόγω ν.4072/2012, ο οποίος περιλάμβανε μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

- Π.χ. δημιουργία νέας ευέλικτης νομικής μορφής επιχείρησης, της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Επιχείρησης, με απαιτούμενο ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο €1.

Σημαντικότερα αδειοδοτικά – ρυθμιστικά ζητήματα για τη Μεταποίηση

- Έλλειψη ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού, με περιφερειακή και κλαδική διάσταση
- Ξεπερασμένο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης (κατάταξη δραστηριοτήτων ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, προδιαγραφές Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, διάρκεια διαδικασιών)
- Υποστήριξη δημιουργίας «βιομηχανικών συγκεντρώσεων» (Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.))
- Παρά τις βελτιώσεις των τελευταίων ετών, συνεχίζουν καθυστερήσεις και ξεπερασμένες διαδικασίες στην αδειοδότηση νέων εγχειρημάτων

Προτάσεις για τη διευκόλυνση αδειοδότησης στη Μεταποίηση

Κατάρτιση
Γενικού
Χωροταξικού
Πολεοδομι-
κού Σχεδίου

Εφαρμογή
διατάξεων του
ν.4512/2018 για
τη διευκόλυνση
και απλοποίηση
ίδρυσης
Επιχειρημα-
τικών Πάρκων

Επικαιροποίηση
κατηγοριοποίη-
σης έργων και
δραστηριοτήτων
ως προς την
ένταση των
περιβαλλοντικών
επιπτώσεών τους

Απλοποίηση
νομικών
διατάξεων
(ν.4014/2011) για
την επιτάχυνση
της
περιβαλλοντικής
αδειοδότησης

Ενεργοποίηση
πιστοποιημένων
ελεγκτών επενδυ-
τικών σχεδίων και
Ολοκληρωμένου
Πληροφοριακού
Συστήματος
Διαχείρισης Αδειο-
δότησης και Ελέγχων

Ευχαριστούμε για την
προσοχή σας